

Argentínában még hirből sem ismerik az antiszemitizmust

Hogyan élnek a Délamerikába szakadt keleti zsidók?

(*Satu-Mare*, május 23. *Az Uj Kelet tudósítójától*). A napokban egy zsidó fiatalember érkezett haza Buenos Ayresből. K. M. hat éve lakik kint Argentína fővárosában, ahol egy bórdíszmügyár üzemvezetője s így kitünően ismeri az ottani viszonyokat. Az Uj Kelet már több érdekes cikkben vázolta az argentinai viszonyokat. K. M. beszámolója főleg azért érdekel bennünket, mert speciálisan az argentinai zsidók helyzetébe és életébe nyújt betekintést.

Argentínában nem ismerik az antiszemitizmust

Informátorunk szerint Argentínában az antiszemitizmus ismeretlen fogalom. Az egyéni szabadság tökéletes, itt senkire sem hárul hátrány abból, hogy nem a spányol fahöz tartozik, vagy nem katolikus. A zsidóságról, mint olyanról, keresztények alig tudnak valamit. A zsidókat általában *ruszinoknak* nevezik, miután az ittélő zsidók nagyrésze Oroszországból vándorolt be. Ennek tulajdonítható, hogy a nem-orosz származású zsidókat is *ruszinoknak* titulálják. Az Oroszországból bevándorolt zsidók az orosz-zsidó mentalitás előnyeit és hátrányait képviselik. Előnyös oldaluk közé számít: szolidaritásuk. Külön önálló zsidó egyesületeket alakítanak, amelyeknek keretén belül zárkóztattak élők különálló életüket. Van közöttük sok cionista is. A zsidó nemzeti mozgalom különösen azóta hódít, mióta a világszervezet delegátusai Argentínában jártak. Buenos Ayresben, egyébként se szeri, se száma a zsidó jótékony egyesületeknek, amelyeket főképp oroszországi zsidók hívtak életre.

A beszarábiai és regáti zsidók teljesen külön egyesületekben élnek. A különböző országokból elszármazott zsidók egyesületei élénk kontaktust tartanak egymással és kölcsönösen támogatják egymást, csak a magyar zsidókkal szemben viselkednek hidegen, főleg azért, mert a magyar zsidók még itt is különálló életet élnek, kizárólag a magyar kultúrát és szellemet ápolják s igen sokan közülük egyenesen keresztény magyar egyesületekbe olvadnak be, ahol sokszor vezetőserepet is visznek.

Jiddis iskolák, ahol egyáltalában nincs vallásoktatás

Az orosz és beszarábiai zsidók nagyrészt jiddis kultúrában élnek. Ennek tudható be, hogy Buenos Ayresben 3 hatalmas jiddis nyelvű napilap jelenik meg: a *Die Presse*, a *Jüdische Zeitung* és a *Ter Tog* címűek, valamint a szocialista *Rothe Fane*. A legtöbb orosz és román-zsidó származású szülő jiddis tannyelvű iskolába járattja gyermekeit. A jiddis tannyelvű iskolák legtöbbszörben vallásra egyáltalában nem oktatják a gyermekeket. Általában az argentinai zsidók között igen gyenge lábon áll a vallásosság. Az ünnepek közül csak a Roshanant és a Jom Kippurt tartják meg, de viszont ezt a két ünnepet mindenki megtartja. Ez a vallástalanság sok rokonvonalat mutat fel a keresztények vallástalanságával, akiknek templomaiban vasárnap és ünnepnapokon legfőképp öreg asszonyok szoktak az istentiszteleteken megjelenni.

A Hatikva és az argentinai himnusz

Buenos Ayresben mintegy 150 ezer tagot számláló zsidó hitközség van, a melynek mindezeideig nem volt temploma. Max Glüksmann gazdag filmgyáros érdemének tudható be, hogy tavaly végre befejezést nyert a kolosszális méretű zsinagóga építése, amelynek költségeiből a filmgyáros a legnagyobb részt vállalta magára. E nagy zsinagóga felszentelési ünnepélyén igen érdekes epizód játszódott le. Az ünnepélyen, amelyen a hatóságok képviselői és az állami és városi notabilitások is résztvettek, a jelenlevők rágyújtottak a Hatikvára. Minthogy itten a Hatikvát nemcsak a cionisták tekintik himnuszoknak, hanem a nemcionisták is, minden nagyobb ünnepélyen el szokták

énekelni. A Hatikva után sor került az argentinai állami himnuszra is. De mielőtt felhangzott volna az állami himnusz, előbb heves vita, sőt csaknem verekedés előzte meg az éneklést. A benézült argentinai fiatal zsidók, akik valamennyien nagy argentinai hazafiak és elvetik a zsidó nemzeti eszmét, azt követelték, hogy az állami himnusz éneklése előtt mindenki vegye le a kalapját. Az oroszországi és beszarábiai zsidók persze temperamentumosan ellenkeztek, hogy a kalaplevétel profanizálja a templomot. Végül is a többi ségben lévő orosz zsidók győztek s így a jelenlevő keresztények is kalapban voltak kénytelenek énekelni az argentinai himnusz.

A megvetett leánykereskedők

Az orosz zsidók számos kimagasló erényét, egyesek erkölestelen foglalkozása meglehetősen árnyékba vonja. Az

orosz-zsidók között ugyanis többen vannak, akik leánykereskedéssel, nyilvános házasság fenntartásával és prostitúciók kerítésével foglalkoznak. Ezekkel azonban a zsidók is megtagadnak minden kapcsolatot. Ezeket a leánykereskedőket nem veszik fel semmiféle egyesületbe, gyermekeiket nem fogadják be jiddis iskolákba, halottaikat nem temetik a szentegylet. Ugyanígy viselkednek a nagyszámú keresztény leánykereskedőkkel szemben a keresztény egyesületek is.

Mindezt összevetve, informátorunk arra a konklúzióra jutott, hogy Buenos Ayresben, illetőleg Argentínában egyáltalában nem rózsás a helyzet, csak az jön oda ki, aki tud a végtelenségig kitartani, áldozatokat hozni azért a nagy emberi szabadságért, amely minden nyomorúság ellenére is, itt minden egyes teremtet embernek jogos osztályrésze.

Izsák Arnold

A szenátusban beterveztették a biztosítási társaságok ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot

Bucuresti-Bukarest, május 23. Az Erdélyben grasszáló apró biztosító társaságok sorozatos visszaélése alkalmával lapunk volt az első, mely több ízben követelte a kormánytól, hogy a külföldi országok példái után nálunk is léptesse életbe a biztosítási társaságok ellenőrzéséről és felügyeletéről szóló rendelkezéseket. Elégítéssel állapíthatjuk meg, hogy végre ma a kormány a szenátusban beterveztette ezt a tényleg

szükséges törvényjavaslatot.

A törvény szerint ezentul csak olyan biztosítási társaságok kaphatnak működési engedélyt, melyek biztosítási ágazatonként legalább kétmillió lej alaptőkével rendelkeznek. A biztosítási társaságok ellenőrzésére tíztagú „Oficiul de Control” felügyeleti bizottságot szervez a kereskedelmi minisztérium, mely a biztosítási társaságok minden funkcióját figyelemmel fogja kísérni.

Az Emberi Jogok Ligája tiltakozik a thüringia-i egyetem fajvédelmi katedrája ellen

Berlin, május 23. Az Emberi Jogok Németországi Ligája éleshango felhívásban fordul a birodalmi kormányhoz és Németország szellemi munkásaihoz a thüringiai közoktatásügyi miniszter egyik rendelkezése ellen. A miniszter ugyanis a jénai egyetem antropológiai tanszékére dr. Hans Günthert hívta meg, egy áldudóst, aki írásában alantas tendenciákat szolgál és egyetlen sorával nem bizonyította, hogy ennek a tudománynak komoly művelője. Amit dr. Hans Günther irt, az a német kampókeresztesek propagandája volt, semmi egyéb. A némettudományhoz tehát méltatlan eljárás, amikor ezt az egyébként is tehetségtelen embert egy régi és tiszteltetremélt egyetem katedrájára hívják és fajvédelmi katedrát kreálnak.

A felhívás hangsúlyozza, hogy ilyen embernek egyetemi működése a tudomány és az egyetem testületének lezüllesztését jelentené, amit nemcsak a jénai egyetem érdekében kell elhárítani, hanem a többi egyetemek miatt is, amelyek eddig fenntartották tudományos presztizsüket és pártpolitikai célokra soha nem voltak kaphatók. A birodalmi alkotmány 148-ik paragrafusa gondoskodik az ifjúságnak pártok befolyásától mentes neveléséről. — végzi a felhívás — ha azonban Günther urat meghagynák állásában, ez felháborító sértés lenne az alkotmánynak.

Beavatottak szerint, abban az esetben, ha a thüringiai kormány nem tenne lépéseket Günther eltávolítására, a birodalmi kormány fog közbelépni.

Schober kancellár lefegyverzi a Heimwehrt és a szocialista Schutzbundot

A Heimwehr alapjaiban akarja megreformálni az osztrák államrendszert

Bécs, május 23. Ausztriában tudvalevően az utóbbi időben nagyon kivirágzott a Heimwehr-mozgalom, aminek egyik jele az is, hogy hol a nemzeti érzelmi Heimwehr, hol a szocialista Schutzbund tart felvonulásokat. Eddig ezekből a felvonulásokból nem volt baj, de mindig fenyegett az összeütközés veszedelem, ami súlyosan rárostitotta az ipart, kereskedelmet és az idegenforgalmat.

A lakosság régi és általános óhajának akar eleget tenni Schober kancellár azzal az elhatározással, hogy mindkét tábor lefegyverezze és már a legközelebbi napokban a parlament elé terjeszti az általános belső lefegyverzésről

szóló törvényjavaslatot.

Schober kancellár hétfőn tanácskozást tartott a Heimwehr országos vezetőivel Ausztria teljes lefegyverzése és a belső nyugalom helyreállításának kérdéséről.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a Heimwehr, amely eddig a leghevesebben tiltakozott a lefegyverzés ellen és a szocialista Schutzbund vezetői milyen álláspontot fognak helyezni a kormány lefegyverzési tervével szemben, annál is inkább, mert a Heimwehr vasárnapi pártgyűlésén is dr. Steidle, a Heimwehr-szervezetek országos vezetője, ünnepélyes fogadalmat tettett a megjelentekkel, amely fogadalmának lényege az volt, hogy a Heim-

wehr alapjaiban akarja megreformálni az osztrák államrendszert, s védelem elvén a többi népieljárásba akarja ragadni az államot, és a nemzet összességének érdekében újja akarja szervezni az állami és gazdasági életet.

A parlamentáris rendszer helyébe a Heimwehr a rendek autonómiáját helyezni olyan módon, hogy az államot nem a pártok képviselői igazgatják, hanem a nagyobb rendek vezető egyéniségei. A fogadalom hangoztatja, hogy a Heimwehr tovább folytatja a harcot a marxizmus és a liberális-kapitalista gazdasági rend ellen és a gazdasági életet is a rendi autonómia alapján akarja kifejlesztetni.

Rablótámadás egy berlini pénzeslevélhordó ellen

A merénylő öngyilkosságot akart elkövetni a rendőrségen

Berlin, május 23. Berlin északkeleti részében, a Kirch Emánuel-utcában a napokban kilenc óra tájban Preuss Willy husz éves kereskedősegéd megtámadott egy pénzeslevélhordót és ki akarta rabolni. Preuss a postahivatal közvetlen közelében levő ház lépcsőzetén leste a postásra és amikor az lefele ment a lépcsőn, megrohanta, pisztolyból ijesztőlővést adott le és megpróbálta a pénzesztáskát kirántani a levélhordó kezéből.

A postás azonban göresösen szorította a táskát, segítségért kiáltott és ütötte a rablót. Amikor Preuss látta, hogy nem tudja letépni a postást, elmenekült. A járőrök rövid idő múlva elfogták és előállították a rendőrségre, ahol Preuss pisztolyával föbe akarta magát löni. Kiütötték a kezéből a pisztolyt, úgy hogy a golyó csak nyakának baloldalát találta. Preusst kórházba kellett szállítani. A postás csak könnyebb sebesülést szenvedett.

Elrejtett aranykincsek után kutat a szovjet

Berlin, május 23. A forradalom kitörése után az orosz arisztokraták és polgárok közül igen sokan menekültek előt az ékszereiket és aranykincseiket elásták. A szovjetkormány megbízásából most 10.000 ember kutat arany után.

A szovjetkormány 10.000 emberből álló aranyásó-hadserege csoportokra van bocsátva és ezek a csoportok felállás az összes kastélyok, templomok és temetők környékét, valamint az összes erdőket és kerteket. Külön őrség ügyel mindenütt arra, hogy illetékteleneknek ne assanak saját számlájukra és így ne csináljanak konkurenciát a szovjet-állam aranyásóinak. Akit ezen börtönbüntetésben részesítik.

Amikor Jasvili, az egyik fehér hadsereg vezére Irkutskból menekülni volt kénytelen, utközben elásott egy arannyal megtöltött zsákot. Ezt a zsákot röviddel ez előtt néhány szibériai paraszt megtalálta. A fosztásnál azonban összeveszttek, mire az egyik nyomban a szovjetmegbízotthoz futott, aki a kincset azonnal elkoboztatta és a szibériai parasztokat letartóztatta.

Orikov báró, mielőtt Párisba menekült, nagy vagyonának egy tekintélyes részét elrejtette kiterjedt birtokán. Az aranyásóknak hosszú ideig nem sikerült megtalálni Orikov báró elásott kincseit. Erre elhatározták, hogy elküldik a cseka egyik ügynökét Párisba, hogy mindenféle ígérekkel bírja rá a bárót a visszatérésre és arnyának kiadására. A báró bedőlt a kémnek, azt ellenforradalmár bajtársának véltén, állítólag hamis utlevelekkel felszerelve elutazott vele Oroszországba. Ott kiásta a kincseit, a munka befejezte után azonban nyomban letartóztatták és már másnap kivégezték.

Hasonlóan járt Adlov báró, aki Finnországból tért haza egy agentprovokátor rábeszélésére.

A szovjet azt reméli, hogy az aranyások révén tekintélyes összegekhez jut és a kincsek segítségével nagyobb arányu bevásárlásokat eszközölhet külföldön.

Uj férfi- és fiu-ruha üzlet

Kész ruhák, valamint saját szabóságom által, saját szöveteimből készült **férfi- és fiu-ruhákat, trenchot és kabátokat** legújabb divat szerint készítve, legelőnyösebben szerezheti be **Mendel Lajosnál** CLUJ, Calea Reg. Ferdinand volt Wesselényi-utca 2/A szám

Szabott árak!!! Szolid kiszolgálás!!!

psz...
adta
Cuzá
VISSZ

Összel

Bucuresti-B...
mara mai üle...
gásolja, hogy...
egymásután...
vényjavaslato...
egyb, mint e...
Nincs idő a...
nyozására. E...
mentnek. Fel...
véget ennek a...
áljon, hogy a...
halasszák ösz...
Mi...
boló...
latió...

Landau zsidó...
téz az igazs...
váltak azokna...
eredményei, a...
tiszemita kile...
gok megindító...
inditaniok. M...
a vétkesekkel...
zódtek ezek a...
hogy tavaly e...
manestiben, P...
Paraseanaban...
mosban, Iors...
vitzban és a...
sabb excessu...
lata iránt jog...
belügyminisz...
ter, bocsássák...
közö aktákat...
ezekben az üg...
ártanak az or...
C...

Cuzá megy...
hivja a belügy...
ügyi miniszter...
kolákra, amely...
tiv a román ne...
is lehet csodál...
vallás kriminál...
Oriási zaj tá...
párti képviselő...
engedi Cuzát...
tanak feljéje...
— Már meg...
lan, menjen le...
Pop Cicio el...
sincsenek krin...
nem szabad a...
(Hangok: Le...
Cuzá: En má...
tem ezt!
Pop Cicio: A...
vait. Ön le aka...
lamentet és...
csinál. Vonja...
Cuzá visszat...
mánpárt nag...
zik a tribünör...
Meg...
kény...

Ralea kormá...
szüntetendők...
azokkal az áll...
lyek erre a kö...
landók.
Ezután a sz...
rült sorra.
Lazar Ilie m...
ső szónok, aki...
uralkodó állap...
ségeknak tartja...
kal fejlesszék...
fontos műintéz...
Taranu ninc...
lattal, amelyne...
Cuzá...
get...

A színházi t...
is szót kért és...
hogy nem kell...
menni. A szín...
Románia ne tő...
a Népszövetség...
semmi és amel...
bad magát ak...
E szavaknál...
Raducanu min...
tantak fel hely...
okozzon Román...
és ne használjo...
kifejezéseket.

Népszövetséget és a zsidó iskolákat
Lánda Cuza a kamara mai ülésén

Cuzát kényszerítette a kamara, hogy vonja vissza a zsidó vallást gyalázó kifejezéseit és ne támadja a Népszövetséget

Lánda képviselő kérdést intézett az igazságügyminiszterhez, hogy
mi van az antiszemita zavargások ügyeiben bevezetett vizsgálattal

Összel a parlament elé terjesztik a köztisztviselők vagyonának ellenőrzéséről
szóló törvényt

Bucuresti-Bukarest, május 23. A kamara mai ülésén Pamfil Seicaru kifogásolja, hogy most az ülészak végén egymásután terjesztik be a fontos törvényjavaslatokat. Így a kamara nem egyéb, mint egyszerű iktató hivatal. Nincs idő a javaslatok kellő tanulmányozására. Ez lekicsinylése a parlamentnek. Felhívja az elnököt, vessen véget ennek a helyzetnek és interveniáljon, hogy a fontosabb javaslatokat halasszák észre.

Mi van az antiszemita rombolók ellen bevezetett vizsgálattal

Lánda zsidó képviselő kérdést intézte az igazságügyminiszterhez, mik voltak azoknak a vizsgálatoknak az eredményei, amelyeket a különböző antiszemita kilengések ügyében a hatóságok megindítottak, mert meg kellett indítani. Milyen eljárás indult meg a vétkesekkel szemben és hogyan végződtek ezek az eljárások. Felsorolja, hogy tavaly és ebben az évben Caranestiben, Păcâniiban, Kisenevben, Paraseanában, Turbestiben, Târgu-Frumosban, Borsán, Codrestiben, Csernovitzban és a fővárosban voltak súlyosabb excessusok, amelyeknek vizsgálata iránt joggal érdeklődik. Kéri a belügyminisztert és igazságügyminisztert, bocssásk rendelkezésére a vonatkozó aktákat, hogy interpellálhasson ezekben az ügyekben, amelyek súlyosan ártanak az ország presztízisének.

Cuza sérteget és visszavon

Cuza megy most a szószerűre és felhívja a belügyminisztert és közoktatásügyi minisztert a zsidó iskolákra, amelyeknek tanítása provokatív a román néppel szemben. Ezen nem is lehet esodákozni, ismervé a zsidó vallás kriminális jellegét.

Óriási zaj támad erre, a kormányparti képviselők nagy többsége nem engedi Cuzát továbbbeszélni és így kiáltanak feléje:

Már megint provokál, maga arcátlan, menjen le a tribünről!

Pop Cicio elnök: Egyetlen vallásnak sincsenek kriminális tanai, ilyesmit nem szabad a parlamentben mondani. (Hangok: Le vele!)

Cuza: En már a multkor kijelentettem ezt!

Pop Cicio: Azonnal vonja vissza szavait. Ön le akarja alacsonyítani a parlamentet és mindennap skandalumot csinál. Vonja vissza!

Cuza visszavonja szavait és a kormánypart nagy lármája közben távozik a tribünről.

Meg kell szüntetni a vizumkényszert

Ralea kormányparti képviselő megszűntetendők tartja a vizumkényszert azokkal az államokkal szemben, amelyek erre a kölesönység alapján hajlandók.

Ezután a színházról vitája került sorra.

Lazar Ilie máramarosi képviselő az első szónok, aki a bukaresti operánál uralkodó állapotokat teszi szóvá és szükségesnek tartja, hogy megfelelő adatokkal fejlessék tovább az országnak e fontos műintézetét.

Taranu nincs megelégedve a javaslatlall, amelyek egyes pontjait bírálja.

Cuza támadja a népszövetséget

A színházi törvény vitájához Cuza is szót kért és éles hangon jelentette ki, hogy nem kell a külföldi példák után menni. A színházi törvény kérdésében Románia ne tőrödjön a külfölddel, sem a Népszövetséggel, amely jelentéktelen semmi és amelynek Románia nem szabad magát alárendelje.

E szavaknál Pop Cicio elnök és Raducanu miniszter indulatosan pattantak fel helyükről és felszólították, ne okozzon Romániának kellemetlenséget és ne használjon a népszövetségről ilyen kifejezéseket.

A szenátus ülésén Madgearu beterveztette a földgazdaságot, valamint a semmitözők új organizációjáról szóló javaslatot.

Simu az uzsorakamatokról beszél, amelyek tönkreteszik a kereskedelmet,

Tizenhárom zsidó képviselő és szenátor közös akciót indít a cuzista agitáció ellen

Küldöttségileg fognak tiltakozni Maniu minisztereinekkel a zsidók meggyilkolására uszító lapok ellen

Bucuresti-Bukarest, május 23. Fischer Tivadar dr., Hegedüs Nándor és Rosenberg zsidó képviselők kezdeményezésére ma délután összegyűltek a parlament összes zsidó képviselői és szenátorai, szám

szint tizenhárom és elhatározták, hogy ellenakciót kezdenek Cuza és az antiszemita liga működésével szemben. Maniu minisztereinkhez küldöttséget

menesztenek és tiltakozni fognak az ellen, hogy a zsidók meggyilkolására uszító lapok akadálytalanul megjelenhessenek.

Még ebben az ülészakban fontos módosításokat fognak eszközölni a kényszeregyezségi törvényen

Bucuresti-Bukarest, május 23. A bukaresti lapok legutóbb élénken foglalkoztak a kényszeregyezségi törvényről és azt a hírt közölték, hogy a törvény hatályát fel fogják függeszteni, összel pedig megfelelően módosítani fogják.

A Rador munkatársa ma kérdést intézett ebben az ügyben Mirto ipar- és

kereskedelmi miniszterhez, aki kijelentette, hogy a törvényt még ebben az ülészakban módosítani fogják. Azokat a szakaszokat, amelyek ellen indokolt kifogások hangzottak el, meg fogják változtatni. Ezek:

1. a rosszhiszemű adatok bevallására,
2. a nyújtandó karanciákra,

3. a kvótának 50 százalékról 60 százalékra való felemelésére és

4. a hitelezők ellenőrzési jogára vonatkozóan.

Voicu Nitescu igazságügyminiszter ma már meg is bizta Ganet, a legfőbb törvényelőkészítő tanács tagját a javaslat sürgős elkészítésével.

A Graf Zeppelin először repülve át az egyenlítőn, megérkezett Pernambuco-ba

Berlin, május 23. A Graf Zeppelin pernambucói időszámítás szerinti 1 óra 25 perckor megjelent Fernando Noronha sziget felett, amely 125 mérföldre van a braziliai partoktól és a 17 mérföld hosszú, másfél mérföld széles sziget felett negyed órán át köröket irt le. Néhány órával előbb, az egyenlítő átrepülésekor, a léghajóról szikratávíratot küldtek, melyben közölték, hogy Eckener, a személyzet és az utasok átestek a szokásos egyenlítői keresztelén. A rádiogramot többek között az olndai rádióállomás is felvette s a helyzetjelentést rögtön továbbította a pernambucói repülőtérre. Pernambuco-ba különvonatok ma is egész nap

szállították a kíváncsiak tizeit. A városban óriási a zsufoltság. Közép-európai időszámítás szerinti este fél-tizenegykor jelent meg a léghajó Pernambuco felett és több kört leírva a hajó szírenabugása és a bámuló tömeg óvációzása közben 61 óras ut után simán szállott a horgonyzó árbócnál. A német konzul az első délamerikai repülő emlékére aranyérmét adott üdvözlés után Eckenernek.

Newyork, május 23. A lapok oldalas tudósításokat közölnek a Graf Zeppelin Pernambuco-ba érkezéséről. A tudósítások kiemelik, hogy a Graf Zeppelin az első léghajó, amely az egyenlítő átrepült.

A léghajó ma este indul a kétezer kilométer távolságban lévő Rio de Janeiro-ba, ahol nagy előkészületeket tettek a Graf Zeppelin méltó fogadtatására.

Berlin, május 23. Rio de Janeiro-ból jelentik, hogy a Graf Zeppelin pernambucói repülőtérre érkezését rádió hangszórói hirdették a brazil fővárosban s ezzel egyidejűleg megszólaltak az összes szírenák.

A léghajó rioi fogadtatására nagyarányú előkészületeket tettek. Eckener Pernambuco-ban a fiatal leányok egész seregének adott a leszállás után autogramot.

Fegyveres rablóbanda garázdálkodik a Máramarossziget- nagybányai országúton

Sighetul-Marmatici-Máramarossziget, május 23. (Az Uj Kelet tud.) Máramarosszigetben napok óta egy fegyveres rablóbanda garázdálkodik, amellyel szemben a csendőrség vagy teljesen tehetetlen, vagy nem akar tenni semmit. A rablóbanda, amelynek egyik alvezére „rekvirálással” szerzett fegyvert megfélemlített erdőőröktől a banda tagjai részére, a Máramarossziget-nagybányai úton garázdálkodik. Tegnap este hat óra tájban egy szekér haladt keresztül ezen az úton Felsőbánya fele, amelyen budfalusi zsidók ültek. Alig ért a szekér Desze határáig, amikor a hegyekről fegyveres banditák szaladtak le az országútra, körülvették a szekeret, a melynek szerencsétlen utasait minde-

nükből kifosztották. Csak nem meztelenre vetkőztették őket és a használható ruhadarabjaikat is elvették.

Amikor a rablók tovább álltak, a budfalusi szekér egyenesen a deszei csendőrségre hajtott, ahol nyomban jelentést tettek az ügyről. A csendőrség azonban egyelőre várakozási álláspont-ra helyezték és azt sem tartották szükségesnek, hogy az úton közlekedő járműveket figyelmeztessék a veszedelemre. Tíz óra tájban egy máramarosszigeti autó robogott keresztül az úton Nagy-bánya felé. Az autón annak tulajdonosa, Stomovits Ferenc és Mandel József kereskedelmi utazók ültek. Amikor az autó arra a helyre ért, ahol a szekeret megtámadták hirtelen meg kellett áll-

jon, mert a hegyek sűrűjében tartózkodó banditák mázsás köveket dobtak az országútra, hogy eltorlaszolják az autó útját. Az autót csakhamar körülvették a fegyveres rablók és hozzáálltak a két utas kifosztásához. Mandel Józseftől, mintegy 50 ezer lej készpénzt raboltak el, azonkívül óráját és összes érték-tárgyait. Stomovits Ferencetől, akinél csak jelentéktelen pénzügy volt, óráját és gyűrűt vették el.

A kárvallott utasok még az éjszaka folyamán jelentést tettek a felsőbányai rendőrségnek, amely egy autót a deszei csendőrséggel éjfélkor kiszállt a helyszínrre, de a rablóknak már hiilt helyét találták.

Egy berlini fordó ellen

osszágot akart elkö-
dőségen

Berlin északkeleti
Emanuel-utcában
óra tájban Preuss
kedősegeit megtá-
velhordót és ki
uss a postahivatal
vő ház lépcsőzetén
amikor az lefelé
rohanta, pisztoly-
le és megpróbálta
ntani a levélhordó

örösen szoritotta
kiáltott és ütötte-
kor Preuss látta,
erni a postást, el-
k rövid idő múlva
ak a rendőrségre,
ával főbe akarta
a kezéből a pisz-
vó csak nyakának
uszt kórházba kel-
ás csak könnyebb

nykincsek a szovjet

forradalom kito-
sztokraták és pol-
kan menekülők
nykincseiket el-
ány megbizásából
at arany után.
10.000 emberből
rege csoportokra
a csoportok fel-
lyok, templomok
valamint az ősz-
et. Külön őrség
hogy illetéktelen
saját számlájukra
konkurrenciát a
óinak. Akit ezen
esítik.

egyik fehér had-
menekülni volt
ásott egy arany-
t. Ezt a zsákok
ny szibériai pa-
elosztásnál azon-
az egyik nyom-
hoz futott, aki a
ztatta és a szibé-
ztatta.

Párisba mene-
egy tekintélyes
edt bírtokán. Az
leig nem sikerült
elásott kincseit.
y elküldik a ces-
risba, hogy min-
ja reá a bárót a
ak kiadására. A
zt ellenforradal-
állítólag hamis
e elutazott vele
sta a kincseit, a
zonban nyomban
másnap kivégez-

báró, aki Finn-
agentprovokátor

hogy az arany-
összegekhez jut
el nagyobb ará-
szközölhet kül-

árak!!!
gálás!!!

Avigdor Hameiry elmondja az Uj Keletnek, hogy hogyan jutott az orosz fronton és a hadifogságon keresztül Palesztinába

Ma szombaton este kilenc órakor tartja előadását a Unitárius Kollégiumban

Cluj-Kolozsvár, május 23. Avigdor Hameiry Kolozsvárra érkezett. Erdély zsidóságának nagy esemény ennek a kiváltságos héber-magyar költőnek a látogatása. Avigdor Hameiry, Ady Endre legszűkebb barátai körébe tartozott és a két költő kongenialitása megérződik verseikben is. Amilyen igaz nagy gyermeke volt Ady fajtájának, a magyarnak ugyanolyan igaz nagy éneke-se Avigdor Hameiry a zsidóságnak. Az erdélyi zsidóság nagy vendége szombaton este az Unitárius kollégium dísztermében magyar nyelvű előadást fog tartani Palesztina mai helyzetéről. Ez lesz a legérdekesebb előadás, amit eddig erről a témáról hallott a kolozsvári zsidóság, hiszen Avigdor Hameiry tíz év óta Palesztinában él és a szentföld szellemiségének irányító tényezője.

Délután e sorok írója — akit jó ismeretség köt össze a költővel — meglátogatta hotelbeli lakásán Avigdor Hameiry-t. Hameiry kedves közvetlenséggel beszél. Olyan az élet, mint egy regény!

Orosz fogságon keresztül Palesztinába

— Talán tudja, hogy kétszer sebesültem meg a háboruban, minden sebesülésem után újra visszamentem a frontra, azután 1916-ban orosz fogságba estem. Öt évig voltam fogságban, ahol az életet kimondhatatlan pokol volt. Egy évig vitték, utaztatták etapról-etapra, amíg Sibériába jutottam.

— Naplót vezetett?
— Elményeimről könyvet is adtam ki, e címen: „Az ember fogai között”. Egy másik könyvem címe, amely sajtó alatt van, „Az ember kezében”. A cím utalás Dávid királynak a prófétahoz intézett sóhajára! „Inkább essem isten, semmint ember kezében!” Odesszai élményeimet is elmondom egy másik művemben, li-dérenyomások feljegyzések ezek a forradalom irtózatossá napjaiból. Két évet Odesszában töltöttem, ahol a nagy zsidó írókkal, Bialikkal és a Haolam mostani szerkesztőjével, Kleinmannal barátkoztam össze.

Hameiry visszaemlékezéseit lázas lüktetéssel adja elő, mintha e dolog tegnap történt volna vele. A „jevszkecia”, a kommunista zsidó osztálya, amelyre rábízták a forradalomban a zsidók sorsát, kimondta a szentenciát, hogy a héber írók vagy oroszul, vagy zsargonul tartoznak írni ezentúl és ha erre nem kaphatok, akkor mint a forradalom szempontjából fölösleges parazitákat el kell pusztítani. De volt egy harmadik lehetőség, hogy kimennek Palesztinába. Bialik és Kleinmann Moszkvába utaztak. Lenin és Gorkij közbenjárására engedélyt kaptak, hogy tizenkét héber író családjával kintzashasson Palesztinába. Odessza kikötőjébe akkor éppen egy kicsiny görög gőzös futott be, az Anasztaziae, amely söt, olajbogyót és citromot hozott a kiéhezett városba. Behajóztuk magunkat és boldogan utaztunk az ígért földjére. Konstantinápolyban a franciák nem akarták őket partra engedni, azonban a Jo-int és Bejarano chacham basi intervenciójára kijöhettek és néhány napot a városban tölthettek.

Öt év óta először békés földön

— Öt év óta először léptem békés területre. Képzelmű, mennyire áhítottam, hogy végre Palesztina földjére léphessék. Eleinte chaluoskodtam, később azután, minthogy radikális hangucikkeimet nem tudtam elhelyezni „Lév Chadas” címen hetilapot indítottam, amelyből később a „Hamachor” (A Holnap) című irodalmi és harcos politikai lap lett. A lap hangja, radikális irányza számomra külön helyet biztosított a palesztinai zsurnalisztikában és irodalomban. Nem elégedtem meg azonban az írott szó hatásával és a színpadról is meg akartam szólalni. Így jött létre a „Hakumkum” című első héber kabaré.

A forró teáskanna

Hakumkum teáskannát jelent talmudi héber nyelvén. Valakinek megmondani az igazat a talmud szerint „valakinek forró kannával mérni”. A szatira lényege: az ember megforrasza a nyelvét, nevet, de azért fáj neki. A kabarétársulat még ma is együtt van és Avigdor Hameiry ha majd európai felolvasó körútját befejezi, visszamegy a

társulatért és világszerte turnét rendez velük. Már eddig is számos helyen fixre kötötték le az egyedülálló művészi alakulatot.

Beszélgetünk ezután utjának céljáról.

Az igazság Palesztináról

— Tíz éve élek Palesztinában — mondja Hameiry — de soha nem éreztem annyira, mint most az augusztusi események után annak szükségét, hogy kimenjek a világba és a való igazat tárjam fel Palesztináról. A világsajtó, amely jórészt asszimiláns zsidó kezében van, nem meri, vagy nem tudja közölni a való igazat. Palesztina a zsidóság élő lelkiismerete és úgy érzem,

kötelessége minden zsidónak tisztán látni, hogy mi a helyzet a Szentföldön.

Avigdor Hameiry meg fogja látogatni Erdély minden városát. Kolozsvárra Ruszinszkóból jött, ahol fejedelmi fogadtatásban részesült. Ungváron a pályaudvaron ezekre menő tömeg várta, élén a város polgármesterével, a hitközségi elnökkel és a szociális egyesületek küldöttségeivel. Ahol előadást tartott, mindenütt zsúfolt terem hallgatta érdekes előadását. Avigdor Hameiry előadásait nemzsidók is nagy érdeklődéssel hallgatták. A ma, szombati esti előadásra már eddig is nagy számu előjegyzések történtek. Az előadás kezdete pontosan este 9 órakor.

(sz. i.)

A haifai öböl szépsége felülmulja a híres nápolyi öbölt

Egy világhírű szakteknitely nyilatkozata

Jeruzsálem, május 23. A liverpooli egyetem híres tanára: Patrick Abercrombie, a világ egyik első városépítészeti szakteknitelye, ezidőszerint Palesztinában tartózkodik, ahol résztvesz a Zsidó Nemzeti Alap és a Palestine Economic Corporationnak a Haifa rendezésére kijelölt bizottsága munkálataiban.

Abercrombie tanár fogadta a sajtó képviselőit és elmondta előttük, hogy a haifai öböl páratlan szépsége valóságilag elragadta. A nápolyi híres öböl, a melyről az a szállóige, hogy „Nápolyt látni és meghalni” meg se közelíti természeti szépségben Haifát. A város, amelyet ezen a területen építeni fognak, a legszebbek egyike lesz a világon. Az öböl természetét fekvése ugyanis szépség tekintetében a város fölépítésénél esztétikai tempót fog diktálni. A város kö-

rül hatalmas parkok és kertek lesznek, nagy gyümölcsösökkel, tengeri fürdőt is fognak építeni, amely rengeteg lehetőségre fog alkalmat adni.

Abercrombie professzor meglátogatta a Jezreel-völgyében lévő zsidó telepeket, amelyekről nagy dicsérettel emlékezett meg. Energikusan visszautasította azt a rágalmat, mintha az országnak zsidók által való munkája bármilyen tekintetben is befolyásolná az ország szépségét. Egészen ellenkezőleg, — mondotta — a zsidó építkezések, a zsidók által létesített kertek és parkok, általában a zsidó kultúra csak emeli Palesztina szépségét és tekintélyét. A zsidó munka Palesztinában olyan benyomást tett reá, hogy ezentúl intenzívebben kíván foglalkozni a cionista mozgalommal.

Az indiai mohamedán kongresszus küldöttsége arra kérte az alkirályt, hogy proklamálja India dominion-alkotmányát

Bombay tartományban a helyzet teljesen nyugtalanítóvá vált Ujabb 250 önkéntes lépett éhségstrájkba Befejeződött Naidu asszony bünperének tárgyalása

London, május 23. Bombayi jelentés szerint Sholapurban a katonai parancsnokság újabb nyugtalanító jelenségek miatt kénytelen az ostromállapot fel-függesztésétől eltekinteni. Az angol-ellenes agitáció ma újabb zavargásokat és véres összetűzéseket idézett fel. Simlában a karhatalom a hinduk tüntető tömegét szétverte és 36 letartóztatást eszközölt. A polgári ellenállás mozgalma kiterjeszkedett a Madras tartománybeli Masulipatam kikötővárosra is, ahol a tömeg olyan fenyegető magatartást tanúsított, hogy a kis számu rendőrség sortüzet adni volt kénytelen. A sortüzetnek legalább százötven sebesültje van. Dharsanában na délután egyszerre 6000 önkéntes intézett rohamot a söraktárok

ellen, de a katonasággal megerősített rendőrség állotta az ostromot. A másfélórás harcban újabb háromszáz önkéntes sebesült meg. A helyzet Bombay tartomány középső részében kezd igen nyugtalanítóvá válni. A főparancsnokságtól több helyről újabb csapatokat kérték.

London, május 23. Bombay jelentés közli, hogy a worlii koncentrációs táborban internált újabb 250 önkéntes lépett éhségstrájkba az élelmezés súlyos volta miatt. A hatóságoknak eddig nem sikerült az éhségstrájkolókat táplálékfelvételre bírni.

A dharsanai kórházban a söraktárok elleni attackokban megsebesült egyik önkéntes belehalt sérüléseibe. A sörak-

Aszárúk

Kom Máttyás Fia

ÖTVEN ÉVE

HELYEZTE ÁT APÁM Debrecenből Kolozsvárra üzletét. Előbb a Kandia-utczában, 47 éve mai helyén, Cal. Victoriei 2 alatt áll fenn az ország legrégebb acéláru és látszerész szaküzlete. Mindig megbízható, jó minőségű árut adott és jó munkát végzett, ezáltal nevének tisztelét és becsületet szerzett.

Huszonöt éve elhalt apám példáját követem, — és hogy vevőköröm tizezrei között számosan évtizedek óta tisztelnek meg bizalmukkal; hogy nehéz gazdasági válságok dacára vevőköröm nem apad, hanem növekszik, — ebből következtetem, miszerint nekem is sikerült jó nevet szereznem.

Jó hírnevem fentartását sohasem fogom elhanyagolni.

Szaklátszerész

A „TACAMUL”

ezüstáru gyárban készült minden darab evőeszköz és disztárgy ezen védjeggyel van ellátva „800-as” finomság „Tacamul” ezüstáru gyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

táruk elleni akcióknak ez az első „hósi halott”-ja.

Sholapurban a rendőrséget tegnap kövekkel megdobálták. Hír szerint ez csak néhány felelőtlen suhanc csinyje volt. Határozott formában tartja magát a hír, hogy a városban a hindu elemek békülékeny magaviseletet tanúsítanak és hogy az angol csapatok ott megtartott sportversenyén a hinduk is megjelentek. Lehetséges, hogy a záróra-rendelkezéseket talán még ma enyhíteni fogják.

Naidu asszony bünperének tárgyalása befejezést nyert, de ítéletet még nem hirdettek.

London, május 23. Az allahabadi mohamedán nemzetközi kongresszus küldöttségét menesztett Delhibe Lord Irwin indiai alkirályhoz, akit fel akarnak kérni arra, hogy az indiai lakosság nyugalmának helyreállítása céljából adjon közre proklamációt, amelyben a kormányzat hajlandóságát fejezi abba az irányban, hogy India dominion-alkotmányt kapjon.

Mit irnak

az orvosi szaklapok a vérbajnak az arzén, higany, bismuth SIGMARGYL pasztillákkal való kezeléséről

Az ezzel a gyógyszerrel folytatott gyógykezelések eredményei sokszor képeztek orvosi szakközlemények tárgyát. Kivonatoljuk a Sanitara Militara folyóiratnak 1927 júliusi 6. és 7. számából a következőket:

VI. Fejezet. A SIGMARGYL-lal elért terapeutikus eredmények.

Elsődleges vérbaj.
1. A vérbaj seb megváltozik 20—30 pasztillával, eltűnik 45—56 pasztillával.
2. Inguinális adenopatia megváltozik 120 pasztillával.

Másodlagos vérbaj:
1. A papulózus szifiliszsebek (Roseola-Maculosa-Papulosa) megváltoznak 22 pasztillával és teljesen eltűnnek 32—45 pasztilla után.

2. A populózus szifiliszsebek megváltoznak 20 pasztilla, teljesen eltűnnek 42 pasztilla után.

3. A végbél körüli hiperirotikus szifiliszsebek (olyan nagy mint egy dió) felére redukálódnak 60 pasztilla és teljesen eltűnnek 100 pasztilla után.

4. Az erózió szifilisz-kiütések eltűnnek 40—50 pasztilla után.

5. A nyálkahártya és mandula-sebek megváltoznak 28 és teljesen meggyógyulnak 50 pasztilla után.

6. A varioliformis szifiliszsebek eltűnnek 80 pasztilla után.

A SIGMARGYL hatása a Bordot-Wassermann vizsgálata:

1. Az elsődleges vérbaj seronegativ fázisát nem követi a seropozitiv fázis (120 pasztillás kezelés) fertőzés kizárva.

2. Másodlagos állapotban lévő erőteljes pozitív seroreakciót a negatív seroreakció követi 60—132 pasztilla után.

XII. Fejezet. A SIGMARGYL-nál kihangsúlyozandó az általános türelmeség.

Revista Sanitara Militara.
Az egész országból leveleket kapunk az orvos uraktól, akik megerősítik a SIGMARGYL óriási értékét.

Tekintettel arra, hogy a SIGMARGYL pasztillákban készült, a gyógykezelést könnyen lehet végezni. Mindenki számot vehet azzal, milyen fontossága van ennek a gyógyszernek, ahol nincs kéznél orvos.

A SIGMARGYL hatása két év alatt eléggé bebizonyosodott ebben az országban és ez bátorít fel minden beteget arra, hogy ezt használja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Kívánatra megküldjük a SIGMARGYL-ra vonatkozó irodalmi értekezéseket és magyarázatokat ingyen.

Lerakat: SIGMARGYL ügynökség, Bukarest, V. ker. Str. Principele Unite Nr. 14. Telefon 379—94 és 351—19.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

üzlet

Maltzan k

Berlin, máj. 23. (Német sítójától). Németek nem zsidók látás, mely azt célokai állam kegyér lakosságban állítólag területen kelet sokból zsidó g rübelül egy Perl nevű vóreste néhány zetójét és eljött tervet. A mutattak haj tervvel részle

Az utóbbi a nemrégiben met követ bát német érdekes perui zsidó kol felvetette és e a vezető zsidó zsidók azonban tartózkodó ma dekesoport ter ma sem látják zsidó csoportn hetik egy ten megteremtésél irodák szövets ebben a kérdé kaphasson, a l tekezetre hiv közélet kimag mint a zsidó Maltzan báró dekében kardo berg zsidó kó arra, hogy a t

Me

Ha

Ezen a meg Franz Oppen direktor, a ber viselőtestület Stern titkosa Wilhelm Graet széről, Joachim zsidók segélye ra és rajtuk ki szociális egyes mos vezetője.

ujságiró.

Az első szón először csak ált veről, azután fesszornak egy tételt tartalmaz cíó olyan súly ami szükségess lehetőséget a rök komoly vi nek Maltzan b hogy az ameri mi minisztériu sek nagy érde perui zsidó k szemben.

Mani szere

Dr. Manfréd gazdasz, aki m báró tervének s akít egy látsz a vállalkozásho Kelet-peru visz lapításra jutott tropikus klímá pontból megfelel záció számára.

Ezután igen melynek során kus és Oszkár vében mindene cíót szögeztek l tekezetlet az E korántsem jelen direct, mint sz tárgyalásokat i mal. A később izgatott lett a noff és dr. Gel Joachimsohn d és dr. Manfréd kérdést szögezt áll voltaképpen Iyen csoport áll van-e egyáltalá társaságnak a beszélni?

Egy relytélyes mágnás-konzorcium üzleti alapon zsidó gyarmatot akar alapítani Peruban

Maltzan kifejtette a berlini zsidó testületek előtt fantasztikus tervét, de az érdeklét zsidó körök nem tárgyalnak a konzorciummal

Berlin, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány hét óta üzletileg érdeklét nem zsidó körök egy fantasztikusnak látszó tervet lansziroznak, amely azt célozza, hogy Peru délamerikai állam keleti felében, amely igen gyér lakossága, de természeti kincsekben állítólag nagyon gazdag, egy zárt területen keleturópai zsidó bevándorlásokból zsidó gyarmatot alapítsanak. Körülbelül egy esztendővel ezelőtt egy Perl nevű volt német kapitány felkereste néhány zsidó szervezetnek a vezetőjét és eléjük terjesztette a fent említett tervet. A zsidó körök azonban nem mutattak hajlandóságot arra, hogy a tervvel részletesen foglalkozzanak.

Maltzan báró konzorciuma

Az utóbbi időben Maltzan bárónak, a nemrégiben elhunyt washingtoni német követ bátyjának vezetése alatt egy német érdekesoport alakult, amely a perui zsidó kolonizációnak a tervét újra felvetette és ebből a célból megint csak a vezető zsidó körökhöz fordult. Ezek a zsidók azonban továbbra is megőrizték tartózkodó magatartásukat a német érdekesoport tervével szemben, mert még ma sem látják világosan, hogy egy nem zsidó csoportnak milyen érdeke fűződik egy tengeren túli zsidó gyarmat megeremeléséhez? A zsidó kivándorlási irodák szövetsége, az Emigdirect, hogy ebben a kérdésben végleg tiszta képet kaphasson, a berlini Eden Hotelben értekezletre hívta össze a berlini zsidó közélet kimagasló egyéniségeit, valamint a zsidó sajtó képviselőit, hogy Maltzan bárónak, valamint a terv érdekében kardoskodó dr. Manfréd Kirschberg zsidó közgazdászának módját ajánja, hogy a tervet ismertethessék.

Megbeszélés a berlini Eden Hotelben

Ezen a megbeszélésen részt vett dr. Franz Oppenheimer professzor, Dyk direktor, a berlini zsidó hitközség képviselőtestületének elnöke, dr. Julius Stern titkostas, dr. Singalowszki, Wilhelm Graetz és dr. Traub az Ort részéről, Joachimsohn direktor a német zsidók segélyegyesületének vezértitkára és rajtuk kívül a németországi zsidó szociális egyesületek és alakulatok számos vezetője, valamint igen sok zsidó újságíró.

Az első szónok Maltzan báró volt, aki először csak általánosságban beszélt tervéről, ezután felolvasta Einstein professzornak egy levelét, amely azt a kitétele tartalmazza, hogy a zsidó emigráció olyan súlyos problémákkal küzd, ami szükségessé teszi, hogy minden új lehetőséget a felelősségteljes zsidó körök komoly vizsgálat tárgyává tegyennek Maltzan báró ezután kijelentette, hogy az amerikai kormány kereskedelmi minisztériuma és az amerikai tőkések nagy érdeklődést tanúsítanak a perui zsidó kolonizáció gondolatával szemben.

Manfréd Kirschberg rejtélyes szerepe

Dr. Manfréd Kirschberg zsidó közgazdász, aki mint említettük, Maltzan báró tervének érdekében kardoskodik s akik úgy látszik, üzleti érdekek fűznek a vállalkozáshoz, részletesen ismertette Kelet-peru viszonyait és arra a megállapításra jutott, hogy az országnak subtropikus klímája van és minden szempontból megfelelő talaj a zsidó kolonizáció számára.

Ezután igen élénk vita indult meg, amelynek során az elnök dr. J. Brutzkus és Oszkár Cohn az Emigdirect nevében mindenekelőtt egy elvi deklarációt szögeztek le. Az a tény, hogy az értekezletet az Emigdirect szervezte meg, korántsem jelenti azt, hogy az Emigdirect, mint zsidó alakulat, bármilyen tárgyalásokat folytathatna a konzorciummal. A későbbi vita során rendkívül izgatott lett a hangulat, amikor Klinoff és dr. Gelger hírlapírók, valamint Joachimsohn direktor Maltzan bárónak és dr. Manfréd Kirschbergnek azt a kérdést szögezték szembe, hogy kikből áll voltaképpen a konzorcium, milyen csoport áll a hátuk mögött és joga van-e egyáltalában ennek a konzorciónak társaságnak a perui kormány nevében beszélni?

Maltzan báró zavaros tervei

Maltzan báró ezekre a kérdésekre meglehetősen zavaros válaszokat adott. Feleletéből annyit lehetett kihámozni, hogy egy bolíviai konzorcium kilencvenhat esztendőre koncessziót kapott a perui kormánytól mintegy ötmillió hektár földterület kiaknázására. Bizonyos galíciai nagybirtokosok, amint Maltzan báró mondotta, valamennyien lengyel mágnások, átvették a bolíviai csoporttól egymillió hektárnak a koncesszióját.

Egy német hajóipari és hajózási érde-

keltség viszont 80 ezer hektár jogát vette át a lengyel mágnások csoportjától s ez az új csoport bevándorlási területhez akarja segíteni a nehéz sorsban élő keleti zsidóságot.

Maltzan báró végül azt az indítványt tette, hogy egy megfelelő szakértőbizottságot küldjenek ki, amelynek költségeihez hozzájárul a német csoport, de járuljanak hozzá a zsidó intézmények is, azonkívül a zsidó alakulatok delegáljanak a maguk részéről tagokat ebbe a tanulmányi bizottságba. Maltzan szerint a galíciai mágnások csoport már

Minden iskola megkapta már az államsegélyt csak a zsidó iskolák nem

Bucuresti-Bukarest, május 23. Hegedűs Nándor képviselő interveniált a pénzügyminiszternél, hogy a zsidó iskolák államsegélyt, amelyet a beszercei iroda rendelkezésére bocsátottak, utal-

tassa ki. Míg a többi felekezeti államsegélyt már rég megkapták az érdekeltek, addig a zsidó iskoláké még mindig a Banca Nationala beszercei

korábban kiküldött egy tanulmányi bizottságot, amely egy minden szempontból kitűnő jelentéssel tért haza.

A zsidó testületek nem tárgyalnak

Maltzan felvilágosításai után dr. Wischnitzer leszögezni kívánta, hogy információja szerint, a német külügyi hivatal semmilyen szempontból nem foglalt állást a tervvel szemben és az sem felel meg a valóságnak, hogy az amerikai kereskedelmi minisztérium kedvező véleményt adott volna. Az értekezlet azzal ért véget, hogy a zsidó testületek vonakodtak bármilyen konkrét ígéretet tenni s csak arra mutattak hajlandóságot, hogy a csoport új javaslatait és új információit is vizsgálat tárgyává fogják tenni.

Meg kell jegyeznünk, hogy a cionista körök teljesen távol tartják magukat még a tanácskozáskortól is, ami mindenél jobban bizonyítja ennek az üzleti vállalkozásnak abszolút komolyságát, amely ha meg tudna tévesztetni egyes zsidó köröket, kiszámíthatatlan veszélyeknek lehetne forrása.

A vádlott huszárok azt valják, hogy kölcsön és nem vesztegetésképpen adtak pénzt a főhadnagynak

Anton főhadnagy bűnösségét erősítették meg a mai tanuvallomások Ferderberg alezredesi pedig tisztázták az egyik vád alól

Cluj-Kolozsvár, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ma reggel folytatták a 11-es huszárezred megvesztegetési perének fő tárgyalását. A nagy érdeklődéssel kísért tárgyalás Ferderberg alezredesi kiegészítő kihallgatásával vette kezdetét. A vádlott ezredes nagy erőfeszítésekkel igyekszik elhárítani magát az ellene emelt vádak, bizonyító iratokat mutat fel és emelkedett hangon kijelenti, hogy távol állott minden szabálytalanságtól.

Cantia Radu őrmestert hallgatta ki ezután a hadbíró. Az őrmester vallomásaiban tagadja, hogy törvénytelen séget követett el, beismeri azonban, hogy a schimbás huszároktól ruházati célokra elfogadott különböző pénzeket. A vádirat azon pontjára vonatkozólag, mely szerint az egyik schimbástól öt-ezer lejt kért egy büntetés eltusolásáért, — nem emlékszik vissza.

A káplár, mint közvetítő

Ezután a másodrendű vádlottakként szereplő schimbások kihallgatására került a sor. Promota Gligore schimbás lép be először. Eleinte tagadja, hogy pénzt adott volna feletteseinek, a keresztkérdések alatt azonban megtörik és beismeri, hogy Sándor nevű káplárjának felszólítására, egy nagyobb késéért járó büntetés elsimítás érdekében négyezer lejt küldött a káplárral Anton főhadnagynak.

Az elnök Anton főhadnagy felé fordul: Főhadnagy ur, mit szól ehhez? Anton beismeri, hogy átvette a pénzt, de hozzátesszi, hogy Constantinescu kapitánynak adta át.

A következő vádlott Szász János, aki beismeri, hogy 2500 lejt adott a főhadnagynak. Azzal vádolják ezenkívül, hogy bárányokat ajándékozott főhadnagynak és őrmesterének. Ezt a vádat elhárítja magától.

Tagadó vallomást tett egy Grünstein nevű schimbás is. Ezután Weinberger nevű schimbás áll a hadbíró elé. Kijelenti, hogy a tiszteknek ő nem adott pénzt.

Az elnök kérdésére Anton főhadnagy kijelenti, hogy nem kapott pénzt Weinbergertől.

A további kérdésekre Weinberger azt mondja, hogy kényszerből tette meg vallomását és az 1000 lejt ő a cselédnek adta, akivel gyöngéd kapcsolatai voltak.

Mihali Joan schimbás beismeri, hogy káplárjának kérésére kölcsön adott neki

500 lejt és a káplár megígérte, hogy ezért jobb beosztást fog kapni. A káplár nem adta vissza a kölcsönbe vett pénzt.

„A borítékban okmány volt és nem pénz”

Leonard Sámuel nevű schimbás huszárt hallgatta ki ezután a hadbíró. A vádirat szerint egy tízezer lejes pénzes borítékot adott át Ferderberg alezredesnek, azzal, hogy adja át Constantinescu kapitánynak.

A vádlott vallomásaiban elmondja, hogy nincsenek szülei és Constantinescu kapitánytól megérdeklődte, hogy milyen okmányok után tudná kieszközölni felmentését. Beszerezte az iratokat és a borítékban, amelyet Ferderberg ezredesnek adott át, az okmányok voltak, és nem pénz. Ezután nem kapott szolgálata szóba behívót.

Constantinescu kapitány azt mondja, hogy ő nem válaszolt Leonard levelére. Arra a kérdésre, hogy Leonard mért nem teljesített szolgálatot, a kapitány zavaros feleletet ad.

Ferderberg alezredes megerősíti a schimbás vallomását.

Az elnök kérdésére Anton főhadnagy kijelenti, hogy Constantinescu kapitány utasítására vezette be a távollévő Leonardot a szolgálatba levő katonák főzslapjára.

Constantinescu: Nem adtam semmilyen utasítást.

Anton elmondja ezután, hogy a vádlott schimbás felkereste őt a lakásán és nagyobb pénzösszeget ajánlott fel felmentése ellenében.

Leonard tagadja ezt. Ugyancsak Récese Lajos és Herskovits Jenő tagadták az ellenük felhozott vádak.

Bay Ferencet hallgatják ki ezután. Eleinte tagad, de később beismerő vallomást tesz. Az ügyész felolvassa a vizsgálat alatt tett vallomását. Eszerint a vádlott schimbás 10.000 lejt adott Constantinescu kapitánynak, aki kiszabadította a katonai szolgálatból. A vádlott tagadja ezt, elmondja azonban, hogy Anton főhadnagy két ízben kért tőle kölcsön pénzt.

Constantinescu kapitány kijelenti hogy nem kapott pénzt Baytól, sohasem beszélt vele.

A délutáni tárgyalás Bethlen Balázs és Fehérvári Jenő schimbás huszárok kihallgatásával vette kezdetét. Bethlen Balázs, a vizsgálatnál tett vallomásával ellentétben, — amelyben bevallotta, hogy 10.000 lejt adott Anton főhad-

nagynak, a gyakorlatoktól való felmentésért — a hadbíró előtt azt vallotta, hogy kölcsön képen adta a főhadnagynak a 10.000 lejt. Az elnök kérdésére azt mondotta, hogy azért tette ezt, mert úgy tudta, hogy ez „szokás” az ezrednél. Fehérvári hasonló értelemben vallott.

Egy kedvező és egy terhelő vallomás

Ezután Spira Joan őrnagyot hallgatta ki a hadbíró. Az őrnagy elmondta, hogy egy inspekció alkalmával megállapította, Bethlen és Fehérvári schimbások hiányzását. Amint ezt később kiderítette, Anton főhadnagy sürgönyileg értesítette a hiányzó katonákat, akik 48 órai késéssel megérkeztek. Ő nyomban bevezette a vizsgálatot és a két ifjú vallomásából megállapította, hogy megvesztegették a főhadnagyot.

A vádlottak részben megerősítik az őrnagy vallomását. Ezután Radulescu Teodor tábornok kihallgatására került a sor, aki mint a vádlottak parancsnoka kedvező vallomást tett. Elmondotta, hogy ő maga is aprobálta, hogy jóindulatu elbánásban részesítsék azokat a schimbásokat, akik családi és társadalmi relációjuk révén érdemesek erre. Hozzájárult azokhoz a legális engedelményekhez, amelyekben alantaisi ezeket a katonákat részesítették. Az inspekció során mindenkit a helyén talált. A vádlott tisztekre vonatkozólag többékevésbé kedvező információt adott.

Ficior József, Anton főhadnagy tisztiszolgája elmondja, hogy egy inspekció alkalmával hadnagya, egy hiányzó schimbás helyébe, a sorba állította őt és hogy a vádlott schimbások közül többen jártak a főhadnagy lakására.

Weisz Imre kihallgatására kerül a sor. Vele kapcsolatosan ugyanis Anton főhadnagy azt vallotta, hogy Ferderberg ezredes kórházi kezelésre szabálytalanul felmentette őt a szolgálat alól. Weisz Imre rámutatott arra, hogy súlyos betegsége folytán a katonai orvos igazolása alapján mentesítették őt rövid időre a szolgálatól. Sohasem adott pénzt feletteseinek.

Herskovits Benjámín nevű tanu elmondotta többek között, hogy szemtanuja volt, amint két hiányzó schimbás helyébe Anton főhadnagy két közlegényt állított a sorba.

A tárgyalást ma folytatják.

Hirdessen az Uj Kelet-ben

nak ez az első „hósi

rendőrséget tegnap ak. Hir szerint ez len suhané csinyje nában tartja magát an a hindu elemek seletet tanúsítanak apatok ott megtar- hogy a záróra-rem- meg ma enyhíteni

nperének tárgyalá- de ítéletet még nem

Az allahabadi mo- ongresszus küldött- híbe Lord Irwin in- fel akarnak kérni lakosság nyugal- a céljából adjon amelyben a kor- gát fejezi abba az a dominion-alkot-

rnak

bok a vérbajnak bismuth SIG- tillákkal való séről

szszerrel folytatott ményei sokszor ké- lemények tárgyát. Sanitara Militara liusi 6. és 7. szá- t: GMARGYL-lal el- lmények.

megváltozik 20—30 45—56 pasztillával. patia megváltozik

ifiliszbekek (Rose- megváltoznak 22 en eltűnnek 32—45

ifiliszbekek megvál- teljesen eltűnnek

hiperirotikus szí- gy mint egy dió) 60 pasztilla és tel- sztilla után. sz-kiütések eltűn- után.

és mandula-sebek teljesen meggyó- után.

szifiliszbekek el- után.

hatása a Bordot- tra:

érbaj seronegativ seropozitiv fázis s) fertőzés kizár-

otban lévő erőtel- t a negatív sero- pasztilla után.

MARGYL-nál ki- talános türelmes-

ilitara.

leveleket kapunk k megerősítik a rtékét.

gy a SIGMAR- szül, a gyógyke- égezni. Mindenki ilyen fontossága nynek, ahol nincs

tása két év alatt tt ebben az or- fel minden bete- ználja.

árakban és dro-

jük a SIGMAR- dalmi értekezése- t ingyen.

GYL ügynökség, Principele Unite t és 351—19.

ENT KÖNYVET UJ KELET AN.

K, Cluj

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság napilapja.
 Szerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
 Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Mussolini hódoló csókja. Milánóból jelentik: A hadirokkantak díszes parancsnoki páleát nyújtottak át Mussolininak, aki a páleát átnyújtó vak katonát megölelte és megcsókolta, kijelentve, hogy ez a szeretetmegtünyülés valamennyi hadirokkantnak kijáró tisztelet és szeretet jele, akiket az olasz haza összes lakóinakak legkedvesebb testvéreiknek kell tekinteniök.

Egy amerikai óriásrepülőgéppel akarják megdönteni a Zeppelin rekordját. Newyorkból jelentik: Egyik repülőgépgyár óriásrepülőgépet épített, amellyel a nyár folyamán óceánrepülési próbautat tesznek. Ha a gép beválik, a gyár pilótái világkörüli repülőutra mennek, hogy a Graf Zeppelin rekordját megdöntsék. A repülőgép hirszerint nagy teljesítményekre képes.

Albrecht főherceg Zita exczsászárnénél. Párisból jelentik: A steenockerzelei kastélyban Zita exczsászárnét felkereste Albrecht Habsburg herceg, aki a francia fővárosból repülőgépen érkezett Belgiumba, hogy az exczsászári családot meglátogassa. A herceg a közeljövőben Délamerikába utazik s azért jelent meg Ottó előtt is, hogy hódolatát neki bemutassa.

Ertesítés. A bánffyhungyadi országos állat- és kirakóvásár június 2. és 3-ika helyett május hó 26-27-én lesz megtartva.

Revolveres merénylet kísérleték meg Malta miniszterelnöke ellen. Londonból jelentik: Maltából érkezett jelentés szerint Lord Strickland, Malta miniszterelnöke ellen ma revolveres merénylet kísérleték meg. Közlelbbi részletek még hiányzanak. A malta miniszterelnöknek szerepe volt a Vatikán és Anglia közötti vitás kérdések tárgyalásainál s valószínű, hogy a merénylet politikai bosszú műve.

Meleg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásrögnözisa szerint mérsékelt meleg időjárás várható, legfeljebb itt-ott zivatarokkal, később általános borulás és esőzés valószínű.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Ilona dr. szemorvos rendelését Strada Radu 9. szám alatt (volt Boeskey-utca, a Barátok temploma mellett) megkezdte. Rendel 11-12 és fél háromtól fél ötig. Telefon 4-55.

Fekete zászlókkal tüntettek Párisban az anamita benszüllöttek Franciaország ellen. Párisból jelentik: A köztársasági elnök palotája, az Elyséepalota előtt tegnap délben mintegy hatvan anamita fekete zászlóval tüntetést rendezett. A tüntetés a Yen-Bay-i eseményekkel állott kapcsolatban, ahol a benszüllöttek tüntetését véresen nyomta el a francia gyarmati hatóság. Az anamiták menete be akart hatolni az Elyséepalotába és elverte a palota kapuja előtt álló rendőroket. Közben rendőri erősítés érkezett ki, mely a tüntetőket szétverte és tizenkettőt közülük letartóztatott.

Szíría önálló köztársasági alkotmányt kap. Konstantinápolyból jelentik: Lapjelentések szerint a szíriai francia főkörmányzó kijelentette, hogy Szíría a közeljövöben önálló köztársasági alkotmányt kap. Köztársasági elnökét mindig a muzulmánok sorából a megalakítandó törvényhozó testület fogja választani.

Elkészült az első torpedórepülőgép. Londonból jelentik: Az Armstrong gyár és egy német repülőgépgyár közös kísérletek alapján elkészítették az első torpedórepülőgépet. Az új hadieszköz olyan magasságba emelkedhetik, hogy láthatatlanná válik. Gyors alzállás és torpedójának kilövése után nagy sebességgel újra hatalmas magasságokba szállhat. A kitünöen bevált találmányt a svéd kormány megvásárolta.

A francia katonai személyek polgári hozzátartozóinak június 14-ig el kell hagyniok a kiürített harmadik zónát

Karlsruhe, május 23. A Rajna-balparton a bajor-pfalzi Maximiliansau hidföt a megszálló csapatok kiürítették. Maximiliansau várost néhány óra mulva szintén elhagyták. A franciák által kiürített parancsnoksági épületekre a lelkes lakosság felvonta a német köztársasági lobogóit.

Máin, május 23. A megszálló csapa-

tok főparancsnoka a rajnai harmadik zónában tartózkodó megszálló csapat-estek parancsnokságaihoz rendeletet juttatott el, melynek értelmében a katonai személyek polgári hozzátartozói-
 nak június tizennegedikéig el kell hagyniok a megszállási zónát és vissza kell térniök Franciaországba.

Tizezer lejt nyert a kolozsvári angol konzul a Zsidó-kórház sorsjegyakció mai huzásán

A kolozsvári zsidókórház sorshuzásának mai érdekessége a kolozsvári angol konzul 10.000 lejes nyeresége. A konzul már jelentkezett a nyereséményért. A konzul csodálkozását fejezte ki a felett, hogy a nyereséményből 12 százalékot adóban levonnak s mint angol állampolgár arra hivatkozott, hogy az ő nyereséményéből nem vonható le a nyereséményadó.

A mai huzás eredményeit egyébként itt adjuk:

100 lejt nyertek:

120.580, 98.386, 72.873, 88.235, 90.468, 95.440, 46.935, 57.174, 10.965, 11.556, 52.703, 147.755, 3388, 103.870, 6623, 121.807, 99.847, 37.514, 77.933, 25.257, 53.391, 97.988, 86.677, 57.870, 85.215, 73.857, 100.842, 36.644, 22.46, 104.356, 34.186, 88.511, 139.617, 41.533, 62.439, 7372, 23.135, 85.955, 36.255, 62.755, 61.463, 31.135, 144.251, 48.919, 90.992, 106.104, 20.980, 32.060, 9028, 89.401, 129.260, 144.303, 16.675, 18.045, 117.643, 98.632, 1996, 133.456, 31.924, 71.382, 58.195, 734, 101.211, 68.986, 7968, 51.759, 83.840, 81.284, 311, 56.492, 116.639, 38.878, 41.561, 3565, 1580, 101.067, 37.887, 7455, 139.149, 71.010, 80.980, 30.832, 73.197, 11.262, 56.553, 134.099, 34.357, 44.139, 32.242, 132.421, 104.845, 9324, 31.657, 17.687, 73.068, 110.018, 144.611, 58.984, 133.241, 94.749.

200 lejt nyertek:

81.757, 112.974, 45.303, 5918, 40.892, 119.168, 73.136, 23.693, 778, 146.321, 112.866, 61.525, 108.043, 43.433, 394, 82.207, 84.610, 6910, 133.653, 50.054, 147.034, 48.601, 38.560, 13.638, 2378, 127.472, 21.991, 12.352, 1841, 3791, 26.168, 133.390, 134.958, 141.753, 133.325, 88.014, 125.815, 48.864, 113.741, 119.041, 4775, 18.893, 55.726, 121.741, 34.487, 107.973, 113.857, 7690, 65.560, 149.740, 113.141, 140.678, 53.478, 38.768, 120.760, 141.684, 37.497, 104.291, 120.182, 136.476, 149.562, 5826, 10.169, 87.847, 103.087, 98.236, 84.592, 105.612, 52.238, 13.443, 54.000, 135.315, 72.843, 53.050, 91.138, 140.219, 133.881, 84.587, 10.501, 94.453, 147.590, 129.620, 93.771, 94.866, 87.398, 83.218, 80.133, 129.841, 98.705, 36.005, 44.257, 44.172, 42.744, 108.063, 106.666, 20.077, 76.452, 141.623, 92.792, 66.833.

2000 lejt nyertek:

99.926, 147.132, 74.116, 104.067, 72.092, 78.043, 131.587, 99.888, 6758, 32.165.
--

10.000 lejt nyertek:

89.548, 121.750, 146.833, 5884, 68.519.

25.000 lejt nyert:

88.100.

Egy angol professzor a női arc kendözése ellen. Londonból jelentik: Mac Kenna, a liverpooli egyetem tanára angol orvosi tudományos folyóiratban megállapítja, hogy az európai nők mai szépségpálopó divatja mesterségesen megrövidíti a női arc szépségének természetes időtartamát. A professzor szükségesnek tartaná, hogy az iskolákban hathatósan szájlanak szembe azzal az egészségnél is ártalmas női szépség-ideállal, amely csak a kendözött arcot tartja a nyilvánosság előtti megjelenéskor a társadalmi illem szabályainak megfelelőnek.

A Makkabi Világszövetség Amsterdamban konferenciát fog tartani július első napjaiban. Antwerpenből jelentik: A Makkabi Világszövetség ez év július 3. és 7-ike között Antwerpenben konferenciát fog tartani. Az antwerpeni világlkiállítás ezt a konferenciát is bevezette programjába. Július 6-án nagy torna- és sportnépszerűségi keretében fogják a Makkabiak bemutatni az antwerpeni stadionban sportmutatványaikát. Eddig a konferenciára Németország, Csehszlovákia, Lengyelország, Sváje, Ausztria, Franciaország, Anglia, Amerika és Palesztina Makkabi egyesületei neveztek be. Azt hiszik, hogy ezernél több aktív zsidó sportoló és tornász fog bemutatkozni a stadionban, amely harmincezer néző számára van berendezve.

Kigyulladt a zarándokhajó és száz zarándok a vízbe fullt. Londonból jelentik: Kairóból jelentik, hogy az Asie arab zarándokokat szállító francia gőzöszön Dsidda, Mekktól nyugatra eső kikötő előtt a Vörös-tengeren tűz támadt. A zarándokok egy része a vízbe ugrott, hogy a tűz elöl menedéket keressen. A kikötőből segélyhajók indultak a gőzöszöz. Hír szerint 1500 zarándok közül mintegy száz hiányzik. Azok az uszni nem tudók, akik nem férhettek hozzá a hajó falához, valószínűleg a tengerbe veszték.

Amerika lakóinak nagyobb része a prohibíció ellen van. Newyorkból jelentik: Egyik lap leszavaztatta olvasóit a prohibícióról. Beküldötték ötmillió szavazatot. Ezek közül kétfélmillió az alkoholtilalmi törvény azonnali hatályon kívül helyezése mellett szavazott, 1 millió háromszáz ezer olvasó a prohibíciós törvény módosítását és 1 millió négyszáz ezer a törvény szigorubb alkalmazását tartaná kívánatosnak.

Agy- és szivérelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvizet megbeszülhetetlen szölgálatot tessz azáltal, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelemné tették, hogy a Ferenc József víz számos feloldali hűdésben fekvő betegnél is megtepte a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűvizet kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Elpusztult robbanószergyár. Turnhoutból jelentik: Az arendoueki robbanószergyárban szerdán délelött robbanás történt. Az az épület, ahol a bányák használatára szánt robbanóanyagokat gyártják, teljesen elpusztult. Az itt dolgozó munkások közül kettő meghalt.

Pénzhamisítási monstre-pör Spanyolországban. Párisból jelentik: A Havas távirati iroda tudósítója jelenti a keletspanyolországi Alicantóból, hogy tegnap ott megkezdődött egy monstre pénzhamisítási bínpér főtárgyalása. A bínpérben számos magasabbrangu pénzügyi főtisztviselő és több ismert spanyol grafikus vannak kompromittálva. A hamisított bankjegyek értéke meghaladja a kilencmillió pezétát. Ebből a bínszövetkezet csaknem háromnegyed részt forgalomba is hozott. Az ügyész vádindítványában rendkívül szigoru büntetésekert javasol a bíróságnak. Az összes vádlottakra kért büntetés összesítve 450 évi szabadságvesztést jelentene. Ítélet még nincs.

Száraz anyagból készült butorainkat a nagy készletre való tekintettel, melyen leszállított árban áruljuk.

FISCHER ALBERT
 butorárháza Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61.
 Fióklérakat: Str. Regina Maria 10.

Virág Lajos hangversenye. E hó 31-ikén este kilenc órakor a római katolikus gimnázium dísztermében Virág Lajos, a Kolozsváron és Erdélyszerte is kitünöen ismert operaénekes nagyszabású hangversenyt tart, amelynek keretében Schubert, Schumann, Verdi, Hildach, Brediceanu stb. legszebb dalait fogja interpretálni a kitünö énekes. A hangverseny iránt városzszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert Virág Lajos, mióta bécsi tanulmányutjáról visszatért, e hangverseny keretében fog újra bemutatkozni a kolozsvári közönség előtt.

Magyarország és Sváje között meg szünik a vízumkényszer. Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda hívatatos közlése szerint Magyarország és Sváje között június elsejével kölcsönösen megszünik a vízumkényszer. Ez a megállapodás érvényes a svájci határon lévő Lichtensteinnal is.

A chicagói banditáknak titkos krematóriumuk van. Washingtonból jelentik: A lapok híradást közölnek arról, hogy a chicagói rendőrség állítólag megállapította volna, hogy a chicagói banditák titkos krematórium felett rendelkeznek, amelyben áldozataik holttesteit elhamvasztják. A hírek egész Amerikában nagy feltünést keltek és izgalmat váltottak ki.

Turistakirándulás. Az erdélyi Kárpátgyesület gyalogos és kerékpáros osztálya folyó hó 25-én, vasárnap kirándulást rendez a Géczy várhoz a következő programmal: Gyülekezés a Mátyás-ház előtt. A gyalogos osztály indul szombaton este 11 órakor. Vezető: László Márton. A kerékpáros osztály indul vasárnap reggel fél 6 órakor a Mátyás-háztól. Vezetők: Hideg Márton és Péter János. Kérjükt a tagok megjelenését és az egyesületi jelvény feltűzését. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

Fischer Lajost mégis elfogták. Budapestről jelentik: Fischer Lajost, a Fischer Vacuum Rt. sikkasztó vezérigazgatóját, akit délamerikai kikötőből hoztak vissza Európába s aki tegnap a Murakeresztúr határállomáson a jugoszláv esendörök elöl megszökött, ma reggel a kelenföldi pályaudvaron a detektívek letartóztatták s a budapesti főkapitányságon megkezdtek kihallgatását.

Nagy Palesztina-miting Szatmáron. Vasárnap délután 5 órakor egy nagyszabású Palesztina-miting lesz a városaháza dísztermében, amelynek keretében dr. Abelesz Ottó és dr. Ráchel Kolumpsz ismertetni fogják a tavalyi arab zavargások óta Palesztinában előállott helyzetet és a közvetlen jövő kilátásait. Rajtuk kívül helyi szónokok is fognak beszélni. Este 9 órakor a vendégek tiszteletére teastély lesz az Arva-gondozó Hunyady-utca 6. szám alatti iparos otthonának nagytermében. A szatmári zsidóság vezetői remélik és elvárják, hogy minden zsidó kötelességének fogja tartani, hogy ezen a Palesztina-mitingen megjelenjen.

A romániai kisiparosok szövetségének kolozsvári ülése. A romániai Kisiparosok Országos Szövetsége, melynek székhelye Bukarestben van, e hó 25-én, vasárnap tartja évi közgyűlését Bukarestben. A közgyűlésen a kisipar intenzív védelmét fogják kérni, mert a kézműipart a tulmagas adók és a munkaalkalmak hiányában pusztulás fenyegeti. Június 1-én Erdély, Banság és a régi királyság területén harminc városban tartanak tiltakozó nagygyűlést, köztük Kolozsváron is.

Triumph cipők tartósság felülmulhatatlan.
 Gyözdödjön meg róla

Dr. Fischer nagysze

Uj erök bevon a cion

Nagy és s volt a nagysz 18-ika, amikor erdelyi cionizist elindult, falai Fischer József az Erdélyi Zsidó kökét. Fischer célja a cionist zálása volt, m csoport működő harapódzott k teljes megszün ganizáció elő mér, a Szövets nappal előbb el hogy kontakt különböző réteg vel a helyiesor életre lehet kel sos zsidóság kö örömmel a hely nak tervét, am a helyiesoportu nőke és ugyszó zető cionistája

Dr. Fischer dr. Eliás Mór mason, míg a elnököt Lukács mérnök, mint a nőke és dr. alelnök, Ferenc elnök, a hely berger József gáll Zsigmond ben Spielmann Délelött feltün modern, új isk scher József sz tartott a mizra reprezentánsaiv róla, hogy min fognak venni a ban. Délután f beszélés volt, és a többi cion egy harminc értekezleten reorganizált he összeállítsa te egyes tisztség kötelezettséget munka komoly sére.

Délután feltün József az Aviva sorfala között a megtelt kultúr megtekintette a létesített héber ciós közgyűlés nyitotta meg, szóval üdvözölt vendéget. Grün számolót tartott ségéről, majd a háromtagu jel és annak ajánlá kart választotta

Elnök: dr. H Mareu Jancu a Süje, titkár St kök Löbel Artu és kulturrefero Keren Hajjesz Zsigmond, Ke Spielmann M. J rens dr. Eliás M jai: Feld Tbrah berger Izsák B Bernát, Izsák B derling Salam Weintraub és W tagja a választ Pro Palesztina az ifjuság egy referensek saját munkabizottság

A választás u leg a közgyüle Szövetségbe va zatot, Grünber nőki tisztet dr rövid székfogl hogy az új veze fog végezni. tagjai és vezetó séges kollaborá számu közönség József tartotta előadását az an ról és a zsidóg nek egyetlen bí zsidó nemzeti a szükségességér fogadott előadá ismertette a va sági, politikai mus megnyilat hibázott módsz dóság hiába rea

Pünkösdi speciális áron Judovics & Co.
 áruháza Cluj, C. Reg. Ferdinand 9
 Telefon 8-58.

Dr. Fischer József nagyszebeni látogatása

Uj erök bevonásával reorganizálódott a cionista helyi csoport

Nagy és sokáig emlékezetes napja volt a nagyszebeni zsidóságnak május 18-ika, amikor ez a város, ahonnan az erdélyi cionizmus még 30 évvel ezelőtt elindult, falai között üdvözölhette dr. Fischer József parlamenti képviselőt, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét. Fischer József dr. látogatásának célja a cionista helyi csoport reorganizálása volt, miután az egykor virágzó csoport működését az utóbbi időben elharapódzott kishitűség és defetizmus teljes megszűnéssel fenyegette. A reorganizáció előkészítésére *Diamant* Elemér, a Szövetség főtitkára már néhány nappal előbb ellátogatott Nagyszebenbe, hogy kontaktust keressen a zsidóság különböző rétegeivel, akiknek segítségével a helyi csoportot új és maradandó életre lehet kelteni. Különösen a vallásos zsidóság körében fogadták spontán örömmel a helyi csoport reorganizálásának tervét, amelyet Grünberger József, a helyi csoportnak öt éven át volt elnöke és ugyancsak egyetlen aktív vezető cionistája dolgozott ki.

Dr. Fischer Józsefet vasárnap reggel dr. Eliás Mór fogadta a kiskapusi állomáson, míg a városban a megérkező elnököt Lukács Aladár vármegyei főmérnök, mint az ortodox hitközség elnöke és dr. Antal Sándor hitközségi alelnök, Ferenczi, a szefárd hitközség elnöke, a helyi csoport nevében Grünberger József csoportelnök és dr. Szegáll Zsigmond alelnök, az ifjúság nevében Spielmann M. Eliezer fogadták. Délelőtt féltnégy órára a hitközség modern, új iskolahelyiségében dr. Fischer József szűkebbkörű megbeszélést tartott a mizrachista érzelmi zsidóság reprezentánsaival, akik biztosították róla, hogy minden képességükkel részt fognak venni a helyi csoport munkájában. Délután fél 3 órakor újabb megbeszélés volt, amelyen a mizrachisták és a többi cionisták képviselőiben mint egy harmincan vettek részt. Ezen az értekezleten megállapodás jött létre a reorganizált helyi csoport vezetésének összeállítására tekintetben, valamint az egyes tisztségekre kiszemelt jelöltek kötelezettségét vállalták a rájuk háruló munka komoly és céltudatos elvégzésére.

Délután felétkor vonult be dr. Fischer József az Aviva, Barisszia és a sómerek sorfala között a zsidó iskola zsufolóság megtelt kulturtermébe, miután előzőleg megtekintette a hitközség által nemrég létesített héber óvodát. A reorganizációs közgyűlést dr. Szegáll Zsigmond nyitotta meg, aki néhány keresetlen szóval üdvözölte a nagyszebeni zsidóság vendégét. Grünberger József elnök beszámolót tartott a helyi csoport tevékenységéről, majd javaslatára a közgyűlés háromtagú jelölőbizottságot küldött ki és annak ajánlására a következő tisztikart választotta meg a csoport élére:

Elnök: dr. Hönig Rudolf, alelnökök Mareu Jancu mérnök és Friedmann Sűje, titkár Stössel József, pénztárnokok Löbel Artur és Löbel Géza, ifjúsági és kulturreferens Grünberger József, Keren Hajjeszód-referens dr. Szegáll Zsigmond, Keren Kayemeth-referens Spielmann M. Eliezer, jogvédelmi referens dr. Eliás Mór. A választmány tagjai: Feld Tbrahám, Felter Alfréd, Grünberger Izsák Benő, Löwy Dávid, Sönderling Salomon, Teszler Simon, J. Weintraub és Weisz Henrik. Hivatalból tagja a választmánynak a Wizo és a Pro Palesztina Liga elnöknői, valamint az ifjúság egyik képviselője. Az egyes referensek saját hatáskörükben fogják munkabizottságaikat megalakítani.

A választás után, amellyel egyidejűleg a közgyűlés résztvevői aláírták a Szövetségbe való tagbelépési nyilatkozatot, Grünberger József átadta az elnöki tisztet dr. Hönig Rudolfnak, aki rövid székfoglalójában ígéretet tett, hogy az új vezetőség becsületes munkát fog végezni. Jancu mérnök a csoport tagjai és vezetői között feltétlenül szükséges kollaborációra kérte fel a nagyszámú közönséget. Ezután dr. Fischer József tartotta meg közl. másfélórás előadását az antiszemitizmus igazi okairól és a zsidógyűlölet elleni védekezésnek egyetlen biztos hatása módjáról, a zsidó nemzeti alapon való szervezkedés szükségességéről. A viharos tetszéssel fogadott előadásban dr. Fischer József ismertette a vallási, társadalmi, gazdasági, politikai és szociális antiszemitizmus megnyilatkozásait és azokat az elhibázott módszereket, amelyekkel a zsidóság hiába reagált azokra. A zsidóság,

amely mindenben igyekezett a többi népeket utánozni, csak éppen a legtermészetesebb, legkézenfekvőbb, leghatékonyabb dologban nem utánozta: a nemzeti összetartás kiépítésében, a szervezkedésben, amely nélkül pedig a zsidóság nem lesz képes az antiszemitizmus frontjára erősödő offenzíváját kivédeni. A zsidó vallás ápolása ma már önmagában nem elegendő a zsidó nép konzerválására és csakis a céltudatos zsidó nemzeti nevelés térítheti vissza a zsidóságot a maga vallási-népi hagyományaihoz is. Ezért kell minden zsidónak, akár vallásos, akár felvilágosult, csatlakoznia a cionista mozgalomhoz, amely

megszervezi az élni akaró zsidó tömeget az antiszemitizmus ellen és Palesztina számára.

A lelkes hangulatban végetért közgyűlés berekesztése után az ifjúság tisztelettel tisztegett dr. Fischer Józsefnél, aki hosszasan elbeszélgetett a fiatalokkal és további munkára, tanulásra és kitarásra buzdította őket. Este fehérszobor mellett az új vezetőség megbeszélést tartott, amelyen elhatározta, hogy működését a Zsidó Könyvtár Társaságának helyi megszervezésével, a sékel-akció lebonyolításával, a szövetségi adó-akció beindításával és egy olvasóterem létesítésével kezdi meg.

KÖZGAZDASÁG

„A vámközösség megteremtése ma a világ legnagyobb problémája“

Prága, május 22. Az Európai Vámegyesület a napokban Prágában ülést tartott. Az Egyesület, amely együttműködik a Páneurópai Unióval, élénk működést fejt ki a közép-európai országok vámuniója érdekében. Az ülésen dr. Hotowetz Rudolf volt miniszter hosszú áttekintést nyújtott az egyesület céljairól. Minden közép-európai országnak — ugymond, — főleg azonban Csehszlovákiának eminenens érdeke, hogy a nemzetközi kereskedelem felszabaduljon a vámközösség alól. Ma még olyan káros van az export, az adózás és a vám körül, amilyent a történelem alig ismer. Ez okozza az életnővő esőkentését és a munkanélküliség megdöbbentő arányait. A mai krízis azonban nem átmeneti természetű, különösen az európai mezőgazdaság krízise, hanem tartós jelenség. Következésképpen ez a gabona-tulajdonosok és a velejáró áresőkkenéseknek a tengerentúli államokban.

Mindezeket segíteni egyedül egy okos kereskedelmi politikával lehet. Egyelőre csak papíron hoztak a különböző nemzetközi gazdasági konferenciák enyhítő határozatokat. Az összes nyugateurópai államok elismerik a vámközösség szükségességét, amit különösen Briand szorgalmaz dícséretes lelkesedéssel. Azonban a jelekből ítélve, akkor is, ha a vámközösség ügye rendezésre kerül, Közép- és Kelet-Európa kisebb államai nem sok hasznát fogják látni ennek a rendezés-

nek. Fontos, hogy ők már most külön szervezkedjenek, annál is inkább, mint hogy a nagyhatalmak nem tanúsítottak soha nagy megértést ez államok irányában.

Az európai mezőgazdaság a tengerentúli tulprodúció veszedelmes versenyé ellen jól tudna védekezni. A kis államoknak tehát ezen a téren nem kellene sok problémát megoldaniuk. Más az ipari kérdés. Itt már az európai országok közötti vetélkedés nagy kárára lehet a közép-európai kisebb ipari államoknak.

Szólok rámutatott a régi osztrák-magyar monarchia példájára. A monarchia utóbbi ötven évében a vámközösség következtében nagyon jól el volt látva. Magyarország mezőgazdasági termékeit Ausztriában jól tudta értékesíteni, viszont Ausztria a maga ipari termékei számára bőséges piacot talált Magyarországon és az iparszegény részekben. A mai vámsorompók teljességgel lehetetlen helyzetet teremtettek, a munkanélküliség Európában a legnagyobb szociális veszedelem, amelyet diktatórikus módon csak átmenetileg lehet elnyomni. Tartani kell olyan kirobánásoktól, amelyek magát az államot megrendíthetik. A vámközösség propagálása tehát parancsoló szükség, a vámközösség megteremtése pedig a legaktuálisabb problémák megoldását jelenti.

Harc a kolozsvári fűszeresek és pékek között

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi szakosztályának fűszerkereskedői csoportja tegnap értekezletre hívta össze a pékeket, hogy végleg rendezzék azt a kérdést, lehet-e és szabad-e a kolozsvári pékeknek házhoz szállítva árulni süteményeiket. Az értekezletre meghívót kaptak a lisztkereskedők is.

Az ülésen, amelyet Körösi Akos elnöki megnyitója vezetett be, egy ipartestület, mint iparhatóság és rendőrség delegátusai jelen voltak. Tatay Sándor iparkamarai titkár ismertette az előzményeket. Elmondotta, hogy március 26-án bizottság járta sorra a kolozsvári üzleteket és megállapította, hogy egyes kereskedők iparengedélyük keretében meghaladva, olyan cikkek árusításával foglalkoznak, amelyek nem tartoznak hatáskörükbe. Így például a Széchenyitérien sátrakban fűszereket árulnak, a lisztkereskedők gyarmatáru-cikkeket szolgáltatnak ki, a bogérok viszont olyan cikkekkel, amelyek a fűszerkereskedők üzletkörébe vágnak. Az lenne az értekezlet célja, hogy ezeket az anomáliákat megszüntesse és döntsön afelől, hogy a pékeknek, — amit a fűszerkereskedők igen sérelmeznek, — szabad-e házhoz szállítva árulni süteményeiket. Jelezte, hogy ebben a kérdésben egy hónapos fegyverszünetet kötöttek a múlt hónapban a pékek és fűszerkereskedők és ennek a határideje most jár le.

Tatay Sándor referádája után Varga tanácsos, az elsőfokú iparhatóság vezetője hosszabb beszédben ismertette a kolozsvári helyzetet. Rámutatott arra, hogy Kolozsváron egyes fűszerárúknak a nyílt piacokon való árusítása, nemkülönben a péksüteményeknek házhoz szállítása évtizedes szokás, amely nem áll ellentétben az ipartörvény rendelkezéseivel. Ezután a pékek delegátusa szólalt fel és hangoztatta, hogy a fű-

szerkereskedők csak egyéni szempontokat vesznek figyelembe akkor, mikor őket a régi szokás megszüntetésére akarják presszionálni. Ebben a kérdésben egyedül a közönség érdeke lehet a döntő szempont. A közönség pedig elvárja és már hozzá is szokott ahhoz, hogy a süteményeket házhoz szállítsák. Ennélfogva tehát nem hajlandó a fűszerkereskedők óhaját teljesíteni.

Ebben a kérdésben az ipartestület is úgy az iparkamarához, mint az ipartestülethez tiltakozó memorandumot küldött a pékiparosok érdekében. Ez a memorandum azt hangoztatja, hogy az iparkamara égisze alatt megindult akció ellentétben áll a szabadkereskedelem elvével. De megállapította azt is, hogy a péksütemények házhoz szállítása nem házalás, mert az a házalás, ha közszépről-közszégre és helyiségről helyiségre járva hozzák forgalomba az árukat.

A pékek tehát állják a harcot és ebben a harcban a közönség mellettük van, már csak kényelmi szempontok miatt is.

A gabonapiacra javulás észlelhető

Bucuresti-Bukarest, május 22. A bukaresti tőzsdéről érkező jelentések szerint, a nemzetközi buzipiacon az elmúlt napokban szilárd tendencia mutatkozott. Liverpoolból indult ki a szilárdulás tendenciája. Argentínában az elmúlt hetekben erősen csökkent a buza berakása. A chicagói borszéról szintén áremelkedést jelentenek. Kanadában 3,62 millió bushellel csökkentek a készletek, az Egyesült Államokban és Kanadában együttvéve 10,23 bushellel. Az exportüzlet javulása folyamatban van.

Ez azonban csak buzára vonatkozik. A rozs helyzete egészen más. Kanadában a készletek kétszer akkora, mint tavaly és a piacok felvevő képessége szintén gyöngyül. Franciaországban a gabona- és liszt-kivitel támogatására a kormány 100 millió frankot bocsátott

rendelkezésre. Amerikában nyugtalan sággal nézik a francia kormányt ezt az akcióját. Azt hiszik, hogy Amerikában is be fogják vezetni a kiviteli prémiumok rendszerét.

A magyarországi jelentések kedvezőek, a tavaszi vetés elég jól áll, noha az utóbbi napok erős csapadéka sok helyen tönkretették a vetést.

Megszervezik a közép-európai drágakő-kereskedelmet. Prágából jelentik: Csehszlovákia fővárosában közelebből drágakő-tőzsdét állítanak fel és pedig úgynevezett „gyémánt-klub” formájában, ahogy azt a külföldön már régebben ismerik. A klubokban a kereskedő és azok megbízottjai léphetnek csak be. Itt legalizált ügynökök ajánlják, vagy veszik a drágaköveket és időről-időre árveréseket rendeznek. Minthogy Bécsben a drágakő-forgalom erősen megcsappant, azt hiszik, hogy érdekközösséget lehet majd Ausztria és Csehszlovákia drágakő-kereskedői között létrehozni és be fogják vonni majd Közép-Európa többi városainak drágakő-kereskedőit is.

Egy belga elektromossági gyár nagyszabású ajánlata Bukarest elektromosságának ellátására. Brüsszelből jelentik: A belge Electro-Holding társulat, az „Electrofin” tárgyalásokat folytat román kormánykörökkel, Bukarest városának energia-ellátásáról és a vasutak egy részének villamosításáról. A villamosítás a Jalomita erőművek igénybevételével fog történni. A tárgyalások egyelőre kezdő stádiumban vannak, de eléggé biztatóak.

A nemzetközi nyersacél-szövetség hírei. Berlinből jelentik: A nemzetközi nyersacél-szövetség a napokban gyűlést fog tartani, amelyen valószínűleg elhatározzák a termelésnek tíz százalékkal való csökkentését június hónapban is. Essenből érkező hírek szerint, a nyersvas piaci helyzete májusban is visszamenő tendenciát mutatott. A belföldi termelés gyöngy, ellenben a készletek, amelyek áprilisban valamivel nagyobbak voltak hatszáz ezer tonnánál, gyarapodtak.

A jugoszláv papírgyárak új kezébe kerülnek. Leibachból jelentik: A Leibacher Kreditbank a napokban megvásárolta a Jugoszláv Bankgyűléstől a Vevce, Gorican és Medvode papírgyárak hatalmas részvénycsomagját. A Leibacher bank ezzel a tranzakcióval a papírgyárak főrésztvényese lett. Legalább hetvenöt százaléka az érdekeltiségnek a bank kezébe jutott.

Jó könyvek

Az utóbbi hónapok könyvterméséből mindenféle izlés, irodalmi érdeklődés megtalálja a megfelelő művet. Közönség és kritika egyaránt elismeréssel fogadta ezeket a könyveket.

Komáromi: Az Ősdiák vköt. Lei 160.—	Docy J.: Arany János vköt. „ 198.—
Mark Twain: A titokzatos idegen vászonkötésben „ 96.—	Markovits R.: Aranyvonat „ 160.—
M. C. Weyer: Egy férfi a multjára borul vkötésben „ 160.—	Hay Gyula: Színhely: Budapest, idő: 10 év vkötésben „ 90.—
Benn: Háboru — — — — — „ 204.—	Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — „ 120.—
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — „ 163.—	Munk Arthur: A nagy káder „ 164.—
Fábian Béla: Hat ló 40 ember „ 136.—	Ludwig: Julius 14. — — — — — „ 228.—
Arnold Zweig: Grisa őrmester I—II. kötet — — — — — „ 216.—	Kessel: A repülőtest — — — — — „ 108.—
Ilja Ehrenburg: Moszkvai sikátor — — — — — „ 108.—	Révész Béla: Egyedül mindenkivel — — — — — „ 123.—
Földi M.: Kezdődik újra minden — — — — — „ 238.—	Jack London: A mayák kincse „ 198.—
Karinty Frigyes: Minden másként van — — — — — „ 232.—	Bartók György: Böhm Károly „ 187.—
Stefan Zweig: Tolsztoj illusztrált kiadás — — — — — „ 197.—	Oppenheim: A fekete pásztor „ 54.—
Renard: Flechambeau urból bacillus lesz — — — — — „ 54.—	Marchard: Csörgőspika és szerelem — — — — — „ 54.—
Speyer: Gimnázisták — — — — — „ 170.—	France: A lét forrása — — — — — „ 187.—
France: Itél az élet — — — — — „ 204.—	France: Növények, kötte — — — — — „ 306.—
Cholnoky: Napsugár diadala kötte — — — — — „ 408.—	Cholnoky: Jégvilág, kötte — — — — — „ 340.—
Hedin Sven: Belső Ázsia küszöbén, kötte — — — — — „ 217.—	Kapható az „Uj Kelet” könyvtárában.

zult butorainkat a tekintettel, melyen árban áruljuk.
ALBERT
al. Reg. Ferdinand 61.
Regina Maria 10.

hangversenye. E hétfő órák a római katedrálisban. A koncertvezető Vírág és Erdélyi zsidó zongoristák. A koncertvezető Vírág és Erdélyi zsidó zongoristák. A koncertvezető Vírág és Erdélyi zsidó zongoristák.

és Svájc között megversz. Budapesti Távírtól Iroda hírt Magyarországnak us elsejével kölesv. vizumkényszer. Ez nyes a svájci határral is.

anditáknak titkos Washingtonból jeleket közölnék az rendőrség állítólag, hogy a chicokrematorium felett nyben áldozataik szűk. A hírek nagy feltűnést keláltottak ki.

ás. Az erdélyi Károly és kerékpáros 5-én, vasárnap k-Gézi várhoz a kö-Gyülekezés a Málagos osztály indul. Vezető: László osztály indul vas-órák a Mátyás-eg Márton és Péter ok megjelenését és feltűnését. Vendég egyesület.

mégis elfogták. Bu-Fischer Lajost, a sikkasztó vezető-amerikai kikötőből ába s aki tegnap a állomáson a jugo-megszökött, ma pályaudvaron a de-ák s a budapesti kezdték kihallga-

miting Szatmár-án 5 órakor egy tina-miting lesz a on, amelynek ke-Itt és dr. Ráchel í fogják a tavalyi Palesztinában elő-közvetlen jövő ki-lyei szónokok is 9 órakor a vendé-ly lesz az Árva-6. szám alatti nagytermében. A etői remélik és a zsidó kötelességé-ny ezen a Palesz-njen.

szövetségének omániai Kisiparoz-e, melynek szék-é, hó 25-én, va-tyülését Bukarest-é Kisipar intenzív í, mert a kézmű-és a munkaál-szulás fenyegeti. Ánság és a régi harminc városban gyűlést, köztük

épők tartóssá-ga felül-mulhatatlan.
vözödjön meg róla

h á z a
Ferdinand 9
n 8-58.

Szerkesztői üzenetek

Moisi Oradea. A kért ügyben szíveskedjék a Consiliul Superior Zionist-hoz fordulni. Címe: Bucuresti, Str. Carol 81.

Bécsi orvostanhallgató. Külföldi orvosi diplomák nostrifikálására vonatkozó törvényjavaslat még nem emelkedett törvényerőre. Az Uj Kelet idejében közölni fogja a törvényt.

Német. Nem közölte, hogy milyen állampolgársága van. Amennyiben román alattvaló, úgy román érrettség is kell tennie.

K. H. Episcopia. Kérését a legnagyobb sajnálatunkra az ön által kért formában nem teljesíthetjük. Különben sem keesgetne semmi eredménnyel. A P. H. megígérte, hogy Önt evidenciában tartja és ha alkalom kínálkozik, lehetővé teszi a dolgot.

Eldorádo. Ezen a módon nem mehet ki. Csakis rabbik mehetnek ki, de csak akkor, ha onnan a hatóságok által igazolt akceptáló levelük van.

Grafológia. Kell egy bizonyos képesség hozzá, elméleti részét elsajátíthatja könyvekből is. A legjobb ilyen irányú művek Románé: Irás és jellem, ára 126 Lei és Bíró József most megjelent könyve: Grafológia. Ára 238 Lei. A könyvek az Uj Kelet könyvostályában kaphatók.

W. L. Szupurul. Levelét áttettük a Zsidó jogvédő irodához. Mihelyt érdemleges választ kapunk, továbbítjuk.

Hátszegi előfizető. Ezen kérdéssel jelölje nem válaszolhatunk. Szíveskedjen megemzített boirtékot küldeni.

Siker. A moreni-i szondatiz oltására vonatkozó terveket nem fogad el a társaság, így tehát hiábavaló lenne akár direkt, akár rajtunk keresztül hozzájuk fordulni.

Német—héber. Próbálkozzék Ráth: Sfat Amenu (126 Lei), Schidloff 1000 szó módszere (204 Lei) c. nyelvkönyvekkel. Mindkettő kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Sorsjegyzüzenetek. A következők Loteria Sanator, illetve Loteria Sinistrator sorsjegyeit nem húzták ki. — L. J. Bozno Treznen, B. A. Arad, Remény K. Ileana, Szatmári előfizetők. K. Aiud. Sorsjegye 100 lejt nyert.

Magyar Vöröskereszt. Nem érdemes tudakozódní utána, miután a nyere-ményt nem valorizálva adják. Így a legnagyobb nyere-mény is csak fillérekre rug és portóra sem elég.

Gyomorbeteg. A harmadosztályú ellátási díj 80, a másodosztályú 150 lej. Az elhasznált anyagok díja, valamint esetleges műtéti díj külön fizetendő. Egyéb-ként szíveskedjen a kórház igazgatóságához fordulni (Nagyszamos-utca), ahonnan kimerítő felvilágosítást adnak.

Színház—Művészet

A kolozsvári Magyar Színház szatmári vendégjátéka. Szatmarról jelentő tudósítók: A kolozsvári Magyar Színház operette-együttese két hét óta meleg érdeklődés mellett vendégszerepel a szatmári színházban. Színrekerültek: a „Csunya lány”, „Miss Amerika” és „Huzd rá cigány” című operettek. A társulat, mely hallatlan sikereket aratott, ma bucsuzik el Szatmár közönségétől. Ma este a drámai társulat kezd meg vendégjátékát. Szombat este Benamy Sándor „Kajüt”-je kerül színre. A társulat Nagybányára és Szigetre is átmegy vendégszerepelni.

A Magyar Színház irodájának közleményei:

VÖRÖS BOSZORKÁNY, CLARA BOW A MAGYAR SZÍNHÁZBAN.

Helyárok: 20 és 10 lej.

Hatalmas és izgalmas kalandor-film a „Vörös boszorkány”, amelyet most vetítenek a Magyar Színházban. Az amerikai alvilág sötét képei elevenednek meg a néző előtt. A gonosztevők és szeretőik körébe vezet bennünket. Érdekesítő esemény, váratlan meglepetések, amelyet lélekzetvisszafojtva figyel a közönség. Clara Bow egy gyilkos leánya és egy bank-betörő kedvese, aki mindent feláldoz, hogy szerelmét jó utra térítse. A „Wings” zseniális rendezője, Wellmann rendezte a filmet, a kézirát pedig Vajda Ernő remekül készült munkája. A „Vörös boszorkány” pénteken, szombaton és vasárnap látható a Magyar Színházban. Előadások 3, 5, 7 és este 9 órakor. Helyárok valamennyi előadás alkalmával 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor mozi-matiné: AZ OCEÁN HÖSE.

Helyárok: 15 és 10 lej.

A Magyar Színház leszállította a matiné helyáratat is. Vasárnaptól kezdve a matinén a legdrágább jegy (páholy és földszint) 15 lej és az összes erkélyülések 10 lej. Vasárnap délelőtt ilyen rendkívül olcsó helyárok mellett vetítik az „Oceán hőse” című nagyszabású film-attrakciót.

Hétfőtől a Magyar Színházban: ATLANTIK.

20 és 10 lejes helyárrakkal.

A Magyar Színház jelenti, hogy az „Atlantik” című nagyszabású hangos, énekes, zenélő filmesodát hétfőtől kezdve fogják vetíteni. Szükségtelennek tartjuk az „Atlantik”-ről nagyhangú, szövirágos reklámot. Mindenki tudja, mit jelent a filmvilágban az „Atlantik”. Csak arra hívjuk fel a közönség figyelmét, hogy az „Atlantik” is a Magyar Színház páratlanul olcsó helyárai mellett látható: Páholyülések és földszint 20 lej, az összes erkélyülések 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Pénteken ujdonság, világszenzáció: A Vörös boszorkány. (Vajda Ernő film-témája. Főszereplője: Clara Bow. Rendezője: Wellmann, a Wings híres rendezője. Helyárok: Páholy-ülés és összes földszinti ülések 20 lej. Összes erkélyjegyek 10 lej.)

Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órakor: A Vörös boszorkány. (Clara Bow. Helyárok: Páholy-ülések és összes földszinti ülések 20 lej, összes erkély-ülések 10 lej.)

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal: Az oceán hőse. (Páholyülések és összes földszinti jegyek 15 lej. Összes erkélyjegyek 10 lej.)

Vasárnap 3, 5, 7 és este 9 órakor: A Vörös boszorkány. (Helyárok: Páholy-ülések és összes földszinti jegyek 20 lej. Összes erkély-ülések 10 lej.)

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 5, 7, 9 órakor: Sonny Baby. Gyönyörű megváltozó dráma. Főszereplők: Eddie Leonard, Josefina Duan és a legjobb gyermekművész, Jeanne la Verne.

Szombat 5, 7, 9 órakor: Sonny Baby. Vasárnap délelőtt 11 órakor: A gyáva hős. Harold Lloyd legjobb vígjátéka. Helyárok: 10, 20 lej.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Sonny Baby.

SELECT-MOZGO:

Péntek: Gyerünk a pokolba, szenzációs hangos film, melynek főszerepét Colleen Moore alakítja nagy sikerrel.

Szombat: Gyerünk a pokolba, szenzációs hangos film, főszerepben Colleen Moore, az „Orgonavirágzás” címszereplője.

Vasárnap: Gyerünk a pokolba, utoljára, elsőrangú hangos film, főszerepben: Colleen Moore, az „Orgonavirágzás”-ból ismert művésznő.

URANIA MOZGO:

Péntek: Kohn és Stangl fürdőhelyen, eddig nem látott mulatságos amerikai vígjáték, amelynek főszerepét: Amerika legjobb komikus George Sidney alakítja.

Műsoron kívül a „Néger énekes” elsőrangú hangos pótkép.

Szombat: Kohn és Stangl fürdőhelyen, eddig nem elsőrangú amerikai vígjáték, főszerepben: George Sidney, Amerika legjobb komikus.

Műsoron kívül a „Néger énekes” elsőrangú hangos pótkép.

Vasárnap: Kohn és Stangl fürdőhelyen, egyik legjobb amerikai vígjáték, főszerepben: George Sidney, Amerika legjobb komikus.

Műsoron kívül a „Néger énekes” elsőrangú hangos pótkép.

Milyen legyen a modern irodaüzem?

Megmutatja Raith Tivadar:

Az irodaüzem racionalizálása

című két kötetes könyve.

Ára 391 lej

az UJ KELET könyvostályában.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai Péntek, május 23.

Bukarest. 17: Könnyű zene. 18: Felolvasás. 18.15: Beszélő újság. 18.30: Könnyű zene. 19: Rádiógyetem. 20: Gramofon. 21: Szimfónikus hangverseny. 22.45: Beszélő újság.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny Kéler Béla: Magyar vígjáték — nyitány. Puccini: Bohémélet. Bizet: Carmen — nyitány. Puccini: Turandot — ária. Mozart: Varázsfuvola — nyitány. Schubert: Susogó szellő. Toselli: Serenata. Engel-Berger: Manon — ária. Wieniawsky: Moszkvai emlék. Szentirmai: Csak egy kis lány. Pazeller: Herkulesfürdői emlék. Trawnik: Káka tövén költ a ruca. Lake: Madárkereskedésben. Dr. Sándor Jenő-Antal I.: Iszogatók a csárdiában. Farkas Imre: Te kicsi szívem. Pete Lajos—Pete Márton: Nem való bokréta. Katy Ferenc: Egy ablaknál áll meg cigány. Dr. Kárpáth-Tamassy: A ragyogó mindenét. Nádor Józsa: Akácvirág. Kolozsvári: Ninesen annyi tenger csillag. Anyos Laci: Vig Miklósnak jó kedve van. Nádor Józsa: Leszakítják a rózsát. Sándor Jenő: Csak egy szál virágot. Dr. Sándor Antal I.: Öreg cigány, kopott cigány. Nádor Józsa: Kadarka nóta. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Spohr: Recitativ és Adagio. Benedetto Marcello: Szerelmes szívem örök ké égő. Wieniawsky: Souvenir de Moscou. Handel: Rinaldo, ária. Paganini: Franc Róbert: Jött nagy viharban. 12.25: Mózes, ábránd. Thomas: Mignon, ária. Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.45: Özv. Pósa Lajosné Pósa bácsi meséiből mond el néhányat. 4.45: Pontos, időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Haller Jenő novellája: „Az örökség”. Felolvassa a szerző. 5.30: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. Kálmán: Marica grófnő — egyveleg. Moszkovszky: Spanyol táncok. Szerenád. Billi: Arlequin és Colombino. Bertha István: Két magyar dal: Sir a szellő. Virág nyílt a fán. 6.15: Császár Elemér dr. egyetemi ny. r. tanár előadása: Képek a magyar irodalom multjából. 6.50: Károlyi Árpád és cigányzenekarának hangversenye. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése: „Turandot”. Zenéjét néjét szerette Puccini. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.45: A m. kir. 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. Friesay: A honvédegyalozred díszindulój. — Strauss: Őszi rózsák — keringő. Mikus-Csák István: Szeptember végén — elegikus nyitány. Hubay: Falu rossza — ábránd. Jarnefeld: Praeludium.

Bécs. 20: Atvitel külföldi állomásról. **Breslau.** 19.05: Hangverseny.

Hamburg. 20: Wagner-est. Részletek Rienzi-ből. Mesterdalnokokból, Walkürrökből. Isten alkonyából és Tannhauserből.

Lipese. 19.25: Szórakoztató zene. **Stuttgart.** 20.30: Olasz mesterek művei.

Varsó, Kattovitz, Poznan. 20.15: Filharmonikusok hangversenye.

Milano—Torino. 20.30: Szimfónikus hangverseny.

Róma. 21.02: Kálmán: Chikagói nagyheregnő c. operettje.

Toulouse. 20.15: Bécsi zene. Harmonikázás. 21: Gramofon.

Ósló. 22.10: Harmonika és hegedűszó. **Prága.** 21: Részletek Mignon, Sámson és Delilla és Othello c. operákból.

Pozsony. 17: Zongorahangverseny. — Chopin, Szymanowski, Schubert művei. **Brünn.** 20: Orosz népdalok és táncok.

Szombat, május 24.

Bukarest. 17: Könnyű zene. 18: Felolvasás. 18.15: Beszélőújság. 18.30: Könnyű zene. 19: Rádiógyetem. 20: Gramofon. 21: Énekar. 22.15: Hegedűszó. 22.45: Beszélőújság.

Budapest. 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. Fichtner: „Jahl” induló. Josef Strauss: Falusi fecskek — keringő. Wallace: Maritana — nyitány. Bizet: Carmen — ábránd. Czibulka: Erdőszongás. Millöcker: Szegény Jonathán — egyveleg. Rossini: Tell Vilmos — ábránd. Péter: Szivdobogás — Xylophonszó. Borsay S.: Fülemlé nóta. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. Auber: Fra Diavolo — nyitány. Urbach Donizetti diadalutja — egyveleg. Farnos E.: Valse-Song. Oivin Pjeldstad: Bölcsődal. Sándor Jenő: Mi lesz velem — tangó. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Marczinkó Ferenc dr., a Toldy Ferenc real-

gimnázium igazgatójának felolvasása: „Az érettségi vizsgálat”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Terescsényi György novellája: „A csillagos homlokú leány”. 5.30: Szórakoztató zene. Mozart: Don Juan, Beethoven: Fidelio — nyitány. Schubert: D-dur nyitány. Weber: Büvös vadász. Mendelssohn: Hazatérés idegenből. Massenet: Phaedr. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.30: Tarka est. Közreműködik: Berki József, Gózon Gyula, Győző Lajos, Haraszthy Mici, Háromy Margit, Herczeg Jenő, Komlós Vilmos, Lengyel Gizi, Medgyaszay Vilma, Orsolya Erzsé, Salamon Béla, Thury Mária, Várnay László, Zagon István, Zilahy Gyula és Horváth Gyula cigányzenekara. 8.30: Gramofonhangverseny. Haydn: C-dur trió. Mendelssohn: C-moll hegedűversenye. Előadja: Fritz Kreisler, a berlini Operaház zenekarával.

Bécs. 20.10: Lehár: Luxemburg grófia c. operettje. **Berlin.** 19.45: Jazz. **Breslau.** 19.10: Gramofon. 20: Troubadour c. operája.

Stuttgart. 19.30: Karének. **Riga.** 21.30: Táncczene. **Varsó, Kattovitz, Poznan.** 20.30: Hangverseny.

Róma. 21.02: Rádióest. **Milano.** 21.15: Vegyes hangverseny. **Torino.** 20.30: Opera.

Belgrad, Ljubljana. 21: Szonáta-est. **Grieg.** Szonáta. Sjørgen: E-moll szonáta **Prága.** 21: Rádiózenekar.

Pozsony. 16.30: Szórakoztató zene. **Toulouse.** 20: Részletek a Carmenből. **Ósló.** 19.30: Szavalat. **Stockholm.** 19.30: Katonazene.

Lehuzóprás

Rézlénia

kerestetik sürgösen megvételre. Cím a kiadóban

Az utolsó évek leg-hatalmasabb regénye

Ludwig Lewihson: AZ ÖRÖK SZIGET

Négy nemzedék zsidójának története Oroszországtól Amerikáig A zsidó regényirodalom remeke! Ára: füzve 272, kötve 374 lej. Rendelje meg!

Uj Kelet könyvostálya Cluj

Apróhirdetések

INTELLIGENS, szép leány levelezne szórakozás céljából, intelligens úrifruval. „Tavas” jelígre a kiadóba

KERESKEDŐ SEGÉD fűszer-vegyesszakmából azonnali belépésre vidékre is állást keres. Ajánlatokat „Arva” jelígen továbbít a kiadóhivatal.

ELADÓ egy 2 számú Werthelm pénzszekrény. Érdeklődni: Rudolf Mosse rt. Cluj.

PÁLYAZAT. A sárvári izr. hitközség pályázatot hirdet elhalálozás folytán megüresedett kántor-metsző állásra. Javadvalmazása lakás, fűtés és havi 3000 lei. Pályázhatnak oly 45 éven alóli román állampolgárok, kiknek 3 előmért rabbitól metszői képesítésük van. Utiköltség csak meghívottak térítetik vissza. Elnökség.

MAKULATURA papír 5 kg.-ként is eladó az Uj Kelet kiadóban

FÉRIHEZ adnám 24 éves szép, intelligens, művelt izraelita leányomat megfelelő hozományával, szép keletgyelével, egy zenéleg képzett jó hanggal bíró fiatalemberhez, aki képes egy nagyobb hitközségben a főkántori állást betölteni. Pályázók kéretnek ajánlatukat „Masel” jelíggel elalatt e lap kiadóhoz, melyből beküldeni, mert az állás jelenleg üresedésben van. Diszkrét ción biztosítva. **דוד מר בעמרינין.**

SCHWARTZ IG-NÁCNE orth. köcs VEGETARIUS ET-TERMÉ is tejesarnok Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. szám alatt megnyílt. Ugyanott naponta friss tej és bivalytej, ugyas-tén naponta frissen készített tejszin, tejföl vaj és túró kapható. Csécsemöknek és betegnek állandóan egy tehéntől fejt tej is kapható hához szállítva is.

XIII évfolyam

1930

569

Briand

Ahogy technológiailag vezetnek a franciák. Ugy többnyire Fran- és nem véletlen, amely az Euro-gondolatát veti születt meg. N. litikusnak lenni lássa: Európa életképes, a hál-gényedett, hibá-nem tér idejébe esődbe jut. Az mok lenyelik, v földrészt, amely még több darab és amely nemes dasági kínai részéit.

A gazdasági ról-napra előtér ide tereledőt sek uralják ma uralja a politik mok hatalmas ezáltal lehetővé Amerikát urrá da, ha Briand léma lénnyegét. még inkább po-gyal, nem kétsé sek végső célja zálás, Európa tól.

Briand me követek minden rének átadták. volt gondja a nek, hogy a me-kerüljön, hogy- latok átmenjen azokat a legszé-gyalják. A memorandum 1929. szeptembé európai állam k megállapodott a hogy az európai egy szövetségfél-nek. Ennek a sz-dolatait Francia és a 27 államna-lás végett. A me-azoknak a prof-foglalkozni kell zés tárgyát alko-

A 27 állam annak szükséges-cionálisan kell o-rópai államok b mint gazdasági v-veszély fenyeget-boltság, a 20.000 határok megaka-tevékenység kite-melés intenzíve-tételét. Európa kellene az állam-vinni. A megala-állana a Népszö-vül, hanem azon-dések, amelyek érintik, amelyek-nak éppen a vilá-intézők, amel-natkoznak az eg-cia megbízott hangszulyozza, h-vertésig semmies-területi egysége-vonták bele ann a népszövetségi javaslatukat a N-alkalmával Gen-

Az európai szö-egység lenni, a között egyesít-ánál erőteljese-más egységekké a Népszövetség